

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

від 09.02.2024

Київ

№ 63

Про реалізацію рішення Комітету з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами

Відповідно до пункту 3 розділу I Положення про Комітет з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02 березня 2021 року № 134, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 12 травня 2021 року за № 628/36250, та протоколу № 6 засідання Комітету з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами (далі – Комітет) від 19 січня 2024 року

НАКАЗУЮ:

1. Реалізувати рішення Комітету (протокол № 6 від 19 січня 2024 року) про затвердження довгострокового національного стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів на основі Багаторічного стратегічного плану електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic plan for electronic customs, MASP-C), що додається.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Грубіяна О. Є. та Голову Державної митної служби України.

Міністр

Сергій МАРЧЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Комітету з управління
інформаційними технологіями у системі
управління державними фінансами
(протокол № 6 від 19 січня 2024 року),
введено в дію наказом
Міністерства фінансів України
від 09 лютого 2024 року № 63

Довгостроковий національний стратегічний
план цифрового розвитку, цифрових
трансформацій і цифровізації
Державної митної служби України
та її територіальних підрозділів
на основі

Багаторічного стратегічного плану електронної
митниці ЄС (Multi-annual strategic plan for
electronic customs, MASP-C)

ЗМІСТ

1.	Мета	3
1.1.	Передумови для цифрової трансформації та розвитку	4
1.2.	Нормативно-правова основа. Огляд нормативних та стратегічних документів з ІТ Держмитслужби та ЄС.....	5
1.3.	Управління процесами за допомогою моделювання бізнес-процесів (BPM)	8
2.	Бачення та цілі електронної митниці.....	8
3.	Управління впровадженням та ключові принципи електронної митниці	12
3.1.	Ключові принципи впровадження ІТ в Держмитслужбі	13
3.1.1.	Принципи ІТ-управління	13
3.1.2.	Принципи бізнес-логіки інформаційно-комунікаційних систем	14
3.1.3.	Принципи архітектури інформаційних систем	14
3.1.4.	Принципи технічної інфраструктури.....	15
3.1.5.	Принципи кіберзахисту	15
4.	Поетапний підхід до впровадження електронної митниці.....	16
4.1.	Поетапний підхід на рівні індивідуального проекту.....	16
4.1.1.	Етап 1 – бізнес-аналіз, політика та правове оформлення	16
4.1.2.	Етап 2 – створення технічної специфікації системи	16
4.1.3.	Етап 3 – створення специфікацій для інтеграції з зовнішніми системами.....	17
4.1.4.	Етап 4 – розробка та впровадження систем.....	17
4.2.	Поетапний підхід до загального узгодження Стратегічного плану	17
4.3.	Групування цілей	17
5.	Структура ІТ-стратегії.....	18
5.1.	Сервісно-орієнтована архітектура.....	18
5.2.	ЄАІС.....	19
5.3.	Гармонізований інтерфейс з ЄС і Єдине вікно для міжнародної торгівлі	20
5.4.	Наявність ресурсів	20
6.	Управління Стратегічним планом та його проектами	21
6.1.	Управління змінами	21
6.2.	Управління проектами	22

1. Мета

Метою довгострокового національного стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів на основі Багаторічного стратегічного плану електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic plan for electronic customs, MASP-C) (далі – Стратегічний план) є:

ефективне адміністрування заходів і ресурсів, потрібних для досягнення цілей цифрової трансформації;

результативне та узгоджене управління IT-проектами, встановлюючи як стратегічну структуру, так і етапи реалізації відповідних систем;

обґрунтування бюджетних запитів Держмитслужби з урахуванням Методики визначення належності бюджетних програм, завдань, проектів, робіт до сфери інформатизації, затвердженої наказом Міністерства цифрової трансформації України від 29 березня 2023 р. № 34, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 14 квітня 2023 р. за № 625/39681;

забезпечення загального управління правовими, операційними (опис ділових процесів) та технічними аспектами нових IT-проектів у сфері цифровізації митних органів.

Стратегічний план, як інструмент для досягнення визначених цілей, забезпечує більш плавний і скоординований цикл впровадження програмних продуктів.

Головною метою Стратегічного плану є формування дорожньої карти цифрової трансформації та розвитку Держмитслужби для забезпечення якісно нових зручних, надійних та прискорених процесів митної справи в Україні, яка базується на передових міжнародних практиках та рекомендаціях.

Це може бути виконано шляхом побудови сучасних, гнучких, надійних, сервісно-орієнтованих інформаційно-комунікаційних систем, заміни та модернізації застарілих функціонуючих систем, зокрема Єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів (далі – ЄАІС), її складової – автоматизованої системи митного оформлення (далі – АСМО), з урахуванням передових міжнародних практик, що базуються на чинному законодавстві ЄС, положеннях Митного кодексу України, орієнтованих на спрощення та гармонізацію митних процедур, створення ефективного та прозорого торговельного середовища, покращення позиції України у світових рейтингах, пов'язаних із легкістю ведення бізнесу.

Стратегічний план має на меті забезпечити досягнення домовленостей щодо IT-проектів, визначених у Консолідованому описі (переліку) проектів (додаток 2), і відображених у Календарному плані впровадження проектів (додаток 1).

Окрім цього, Стратегічний план направлений на побудову неперервного процесу підвищення кваліфікації співробітників, формування методології розробки

та впровадження програмних продуктів, що базується на сучасних проектних підходах у сфері інформаційних технологій, цифрових трансформацій і цифровізації, забезпечення неперервності надання сервісно-орієнтованих послуг та мінімізації людського фактора у прийнятті рішень.

1.1. Передумови для цифрової трансформації та розвитку

Цифрова трансформація та розвиток Держмитслужби є національним пріоритетом, що сприятиме загальній ефективності ведення бізнесу в країні та зростанню конкурентоспроможності у світі.

Згідно зі світовою практикою збільшення швидкості та підвищення якості митних процедур можливе за умови спрощення наявних процесів та процедур із подальшою автоматизацією та зменшенням впливу людського фактора. Паралельно з цим, інформаційно-комунікаційні системи митних органів повинні бути сумісними з аналогічними системами різних країн, для чого потрібно зменшити різницю між митними процедурами, забезпечити якісний інформаційний обмін і високий рівень безпеки та доступності електронних інформаційних ресурсів. Таким чином, цифрова трансформація та розвиток усіх етапів митного оформлення є одним з ключових елементів виконання Держмитслужбою взятих Україною міжнародних зобов'язань.

Держмитслужба почала свій шлях до цифрової трансформації ще у 2008 році шляхом схвалення Кабінетом Міністрів України Концепції створення багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 р. № 1236-р). Ця Концепція про електронну митницю є ключовим законодавчим актом, пов'язаним з ініціативою створення електронної митниці та який сприяє переходу до сумісного електронного митного середовища.

Як загальний інструмент управління проектами, Стратегічний план є важливим інструментом для продовження забезпечення подальшого оперативного планування та реалізації всіх ІТ-проектів електронної митниці.

Особливу увагу в цифровій трансформації процесів також варто приділити процесу майбутнього вступу України до Європейського Союзу згідно з поданою заявою у 2022 році. Додатком XV до Угоди про асоціацію між Україною з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», встановлено чіткий перелік заходів, які Україна має виконати задля гармонізації митних процесів з європейськими стандартами, зокрема, автоматизацію митних процедур щодо захисту прав інтелектуальної власності

правовласників на товари під час перетину митного кордону, функціонування авторизованих економічних операторів (АЕО), електронної транзитної системи.

Основними напрямками впровадження цифрової трансформації та розвитку Держмитслужби на сьогодні є:

спрощення митних процедур завдяки використанню стандартизованих європейських митних процесів та широкого використання інформаційних технологій;

розвиток інформаційного обміну з митними органами сусідніх держав для прискорення митних формальностей та зменшення процедурних навантажень на бізнес;

модернізація систем та впровадження нових рішень для створення нового сервіс-орієнтованого ландшафту інформаційно-комунікаційних систем європейського зразка;

трансформація та розвиток кадрового забезпечення Держмитслужби для оновлення процесів управління ІТ;

забезпечення можливостей безпечного та безперервного функціонування критичних інформаційно-комунікаційних систем Держмитслужби.

Для забезпечення планування та контролю за виконанням зазначених вище заходів щодо цифрової трансформації процесів Держмитслужба розробила Стратегічний план цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, затверджений Комітетом з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами та реалізований наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 «Про реалізацію рішення Комітету з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами».

Для подальшого цифрового розвитку митних процесів створено цей Стратегічний план до 2026 року, який має стати керівним документом з питань впровадження та розвитку інформаційних систем митних органів протягом наступних років.

Перелік заходів Стратегічного плану та терміни їх виконання є масштабними, що вимагатиме від Держмитслужби виділення значних власних ресурсів та залучення міжнародної технічної допомоги для забезпечення якісного та своєчасного виконання у передбачені Стратегічним планом терміни.

1.2. Нормативно-правова основа. Огляд нормативних та стратегічних документів з ІТ Держмитслужби та ЄС

Стратегічний план визначає напрями та завдання, спрямовані на її реалізацію шляхом модернізації та розвитку ІТ-складової Держмитслужби з урахуванням положень:

Митного кодексу України;

Закону України «Про електронні комунікації»;

Закону України «Про стандартизацію»;

Закону України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони»;

Закону України «Про ратифікацію Протоколу про внесення змін до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі»;

Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах»;

Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу»;

Указу Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»;

Указу Президента України від 08 листопада 2019 р. № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 617-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 липня 2019 р. № 542-р «Деякі питання реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 569-р «Деякі питання реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну митну політику»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 р. № 444-р «Про затвердження плану заходів з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 687-р «Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 р. № 365-р «Деякі питання цифрової трансформації»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1467-р «Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період

до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації» (далі – Стратегія СУДФ);

постанови Кабінету Міністрів України від 08 лютого 2021 р. № 92 «Питання забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах»;

постанови Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 р. № 311 «Деякі питання функціонування Національного центру резервування державних інформаційних ресурсів»;

постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2023 р. № 757 «Деякі питання доступності інформаційно-комунікаційних систем та документів в електронній формі»;

Повідомлення Комісії до Ради, Європейського парламенту та Європейського економічного та соціального комітету – просте та безпаперове середовище для митниці та торгівлі (COM(2003)452) від 24.07.2003;

Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, затвердженого Комітетом з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами та введеного у дію наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 «Про реалізацію рішення Комітету з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами»;

Багаторічного стратегічного плану електронної митниці (MASP-C) у редакції 2023 року;

Річного плану по річній програмі електронної митниці ЄС за 2022 рік.

На сьогодні важливим пріоритетом в ЄС є, зокрема, процес впровадження безпаперових процедур, переведення всіх процедур в електронну форму. Для цього країни-учасниці ЄС реалізують програму Ініціатива електронної митниці (Electronic customs initiative), яка передбачена Митним кодексом ЄС та має забезпечити:

обмін інформацією між економічними операторами та адміністраціями митниць країн ЄС;

взаємодію між митними органами країн ЄС;

операції, пов'язані зі зберіганням інформації.

З цією метою розроблено Multi-annual strategic plan for electronic customs (MASP-C) – плановий документ, що охоплює всі митні проекти, пов'язані з ІТ, та являє собою огляд і довідкову інформацію про проекти та ключові питання, пов'язані з розвитком ініціативи електронної митниці та поточним станом справ у ЄС. Серед його складових: детальний графік впровадження проектів, консолідований опис проектів, ІТ-стратегія, тобто він одночасно і встановлює рамки для розвитку електронних митних систем, і є «рухомим планом» реалізації

Робочої програми Митного кодексу ЄС. MASP-C регулює все, що стосується розвитку електронних систем для митниці та наразі він передбачає 17 таких систем.

1.3. Управління процесами за допомогою моделювання бізнес-процесів (BPM)

Управління бізнес-процесами та підхід використання BPM-моделювання є важливими інструментами підтримки Держмитслужби щодо модернізації митних процедур та підтримки наявних або створення нових ІТ-систем. Цей підхід має на меті забезпечити цілісне уявлення про митні процеси та практичні наслідки їх впровадження відповідно до митного законодавства України та ЄС.

Використання BPM-моделей дозволяє застосувати рівень деталізації, необхідний для уточнення функціональних вимог на початкових етапах розробки майбутньої ІТ-системи та погодження цих вимог з усіма заінтересованими особами.

Удосконалення політики BPM залишається важливим завданням для архітектури електронної митниці. На сьогодні Держмитслужба розглядає шляхи вдосконалення своєї моделі роботи в частині оптимізації підготовки та впровадження функціональних і технічних специфікацій. Це призведе до запровадження гнучких практик для покращення наскрізного перегляду різних артефактів проєкту, а також міжсистемного узгодження та створення більш ефективного середовища для аналізу вимог та їх погодження.

Оптимізація політики BPM сприятиме плавному переходу від етапу бізнес-аналізу та бізнес-моделювання до етапу розробки ІТ-систем разом із етапом ініціації проєктів та підтримки своєчасного розгортання нових ІТ-систем Держмитслужби.

Загальний підхід до застосування та оптимізації BPM-моделей в митній сфері відображено в розділі 5 Стратегічного плану, Порядку створення та впровадження програмних продуктів Державною митною службою України, затвердженому наказом Держмитслужби від 02.06.2023 № 237 (далі – Порядок 237), та Політиці моделювання бізнес-процесів (МБП) Державної митної служби України, яку розробляє Держмитслужба.

2. Бачення та цілі електронної митниці

Згідно з Положенням про Державну митну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 227, основними її завданнями, з-поміж іншого, є забезпечення реалізації:

державної митної політики, зокрема забезпечення митної безпеки та захисту митних інтересів України і створення сприятливих умов для розвитку

зовнішньоекономічної діяльності, збереження належного балансу між митним контролем і спрощенням законної торгівлі;

державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань митної справи, запобігання та протидії контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил.

Для того, щоб підтримати загальну місію митної служби на сьогодні створені та експлуатуються безпечні, інтегровані, сумісні та доступні інформаційно-комунікаційні системи митних органів. Їх мета полягає в основному в тому, щоб полегшити митні процеси для переміщення товарів до та з, в першу чергу, країн ЄС та зменшити всі ризики, такі як загрози безпеці громадян і фінансові ризики.

Розвиток Держмитслужби на поточний час здійснюється в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів та загроз:

збільшення обсягів транскордонної торгівлі та торгівлі товарами через мережу «Інтернет», що пересилаються в міжнародних поштових відправленнях, а також товарів, що доставляють експрес-перевізники;

посилення міжнародної та внутрішньогалузевої конкуренції, що потребує підвищення конкурентоспроможності у митній сфері та скорочення термінів проведення митних операцій;

поява нових способів та методів скоєння злочинів та адміністративних правопорушень у сфері зовнішньоекономічної діяльності в умовах розвитку інформаційних технологій;

збільшення загроз можливого несанкціонованого доступу до ЄАІС з боку глобального інформаційного простору;

відсутність сталих процесів розробки, тестування та впровадження комплексних та складних наявних інформаційно-комунікаційних систем;

складність підвищення кваліфікації наявних та залучення на службу до митних органів нових висококваліфікованих кадрів у зв'язку з недостатнім рівнем економічної мотивації та відсутності необхідних механізмів.

Для реалізації основних завдань Держмитслужби та подолання наявних викликів та загроз визначені такі цільові орієнтири.

Цільовий орієнтир 1: повномасштабна цифровізація та автоматизація діяльності митних органів, яка включає:

цифрову трансформацію технологій митного оформлення та митного контролю до та після випуску товарів з використанням методів штучного інтелекту та обробки великих обсягів даних;

застосування інтелектуальної системи управління ризиками;

впровадження технологій, які забезпечують автоматичне здійснення митних операцій без участі посадових осіб у місцях переміщення товарів через митний кордон;

створення довгострокових архівів юридично значущих електронних документів;

застосування міжнародних електронних систем верифікації та сертифікації походження товарів;

автоматизацію процесу контролю правильності класифікації товарів та виявлення порушень, пов'язаних із наданням недостовірних відомостей про класифікаційний код товарів згідно з УКТ ЗЕД;

застосування інтегрованих механізмів міжвідомчої інформаційної взаємодії;

участь у створенні національного механізму «єдиного вікна» шляхом розвитку та модернізації «Єдиного вікна для міжнародної торгівлі», забезпеченні поєднання із системами «єдиного вікна» митних служб країн ЄС.

Цільовий орієнтир 2: сприяння розвитку міжнародної торгівлі, реалізації конкурентних переваг експортно-орієнтованих секторів економіки, розширенню номенклатури та обсягу експорту несировинної продукції, поширенню практик застосування митних процедур, що стимулюватимуть розширення експортно-орієнтованих виробництв.

Цільовий орієнтир 3: забезпечення прозорості здійснення митних операцій та проведення митного контролю, поліпшення умов ведення підприємницької діяльності та інвестиційного клімату в Україні.

Цільовий орієнтир 4: оптимізація процедури сплати та адміністрування мита, податків та інших платежів, стягнення яких покладено на митні органи, що включає:

самостійне управління платниками мита, податків та інших платежів, стягування яких покладено на митні органи (далі – платники), своїми коштами, відображеними на єдиному особовому рахунку;

повномасштабну електронну взаємодію митних органів з платниками при здійсненні операцій зі сплати мита, податків та інших платежів, стягування яких покладено на митні органи;

автоматизацію митних операцій з адміністрування коштів, що надходять на рахунки Державної казначейської служби України та призначених для сплати митних платежів.

Цільовий орієнтир 5: створення конкурентних переваг для добросовісних учасників зовнішньоекономічної діяльності та авторизованих економічних операторів, що стимулюватимуть розвиток зовнішньоекономічної діяльності.

Цільовий орієнтир 6: орієнтація діяльності митних органів при реалізації функцій контролю на скорочення адміністративного навантаження на учасників

зовнішньоекономічної діяльності та створення умов ведення зовнішньоекономічної діяльності, що виключають незаконні практики та формують прозору систему зовнішньої та внутрішньої торгівлі, що передбачає:

впровадження NCTS (фаза 5 та фаза 6);

реорганізацію системи контролю за товарами, що переміщуються (визначення різних підходів до формування системи контролю окремо для експортованих товарів та імпортованих товарів з урахуванням реалізації національних цілей та пріоритетів);

розширення переліку операцій, здійснюваних під час митного контролю, на етапі після випуску товарів;

вдосконалення суб'єктно-орієнтованого підходу для стимулювання вибудовування моделі поведінки учасників зовнішньоекономічної діяльності, що характеризують їх як сумлінних та законослухняних;

формування інституту митного аудиту.

Цільовий орієнтир 7: побудова проектів захищеної інформаційної системи Держмитслужби, що передбачає впровадження:

цілісної архітектури кібербезпеки в інформаційно-комунікаційній системі Держмитслужби;

системи управління привілейованим доступом – Privileged Account Management (PAM);

функціоналу комплексного аудиту поточних правил на мережевих екранах – Firewall Audit (FW Audit);

функціоналу захисту вебдодатків від поширених атак – Web Application Firewall (WAF);

функціоналу виявлення загроз та реагування на них – Extended Detection & Response (XDR);

функціоналу виявлення, оцінки та усунення вразливостей – Vulnerability Management (VM);

вебшлюзу інформаційної безпеки для фільтрації вебтрафіку – Web Security Gateway (WSG);

функціоналу багатофакторної аутентифікації – Multi-Factor Authentication (MFA);

функціоналу запобігання витоку інформації – Data Loss/Leak Prevention (DLP);

програмно-керованої платформи Secure Access Service Edge (SASE) з вбудованим IP-шифруванням та сервісами доступу за принципом нульової довіри Zero-Trust Network Access (ZTNA);

функціоналу контролю доступу до мережі – Network Access Control (NAC);

функціоналу уніфікованого управління кінцевими точками та мобільними пристроями – Unified Endpoint Management (UEM).

Напрямами реалізації цільового орієнтиру 7 також є:

побудова системи консолідації даних з системних журналів, інформації щодо подій та інцидентів для аналізу і класифікації системним адміністратором або фахівцем з інформаційної безпеки – Security Information and Event Management (SIEM) & Security Orchestration, Automation and Response (SOAR);

побудова комплексної системи захисту інформації, створення та проведення державної експертизи комплексної системи захисту інформації відповідно до вимог нормативних документів з технічного та криптографічного захисту інформації;

розроблення та затвердження Держмитслужбою необхідних політик та регламентів з питань протидії кіберзагрозам;

сертифікація процесів інформаційної безпеки Держмитслужби на відповідність стандарту ISO27001;

впровадження організаційних та технічних заходів для управління політиками резервування та відновлення інформації в інформаційно-комунікаційних системах Держмитслужби.

Досягнути визначених цільових орієнтирів планується такими засобами:

постійний розвиток та розбудова ЄАІС;

гармонізований обмін інформацією на основі міжнародно-прийнятих моделей даних і форматів повідомлень;

реінжиніринг митних і пов'язаних з митними процесів з метою оптимізації їх ефективності та результативності, їх спрощення та зменшення витрат на дотримання митних вимог;

пропонування широкого спектру електронних митних послуг для економічних операторів, для взаємодії з митними органами будь-якої держави-члена у єдиний спосіб;

створення належної правової бази для сприяння досягненню цих цілей.

Більш детальна інформація щодо мети та стратегічних цілей електронної митниці наведено в Консолідованому описі (переліку) проектів (додаток 2).

3. Управління впровадженням та ключові принципи електронної митниці

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1467-р схвалено Стратегію СУДФ та план заходів щодо її реалізації на період до 2025 року.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1805-р схвалено Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та план заходів з її реалізації.

Держмитслужба, як суб'єкт системи управління державними фінансами (далі – СУДФ), забезпечує в рамках зазначених стратегічних документів реалізацію цілого ряду проектів електронної митниці.

Зважаючи на велику кількість та масштабність поточних проектів, створений проектний офіс ІТ – Комітет з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами (далі – Комітет), для контролю впровадження масштабної програми модернізації ІТ СУДФ на рівні Мінфіну, Казначейства, ДПС, Держмитслужби, Держаудитслужби, Держфінмоніторингу.

Функції Комітету визначені у Положенні про Комітет з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами, затвердженому наказом Міністерства фінансів України 02 березня 2021 року № 134, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12 травня 2021 р. за № 628/36250 (далі – Положення 134).

До складу Комітету входить представник Держмитслужби, який бере участь у роботі Комітету та пропонує на розгляд Комітету відповідні проекти, які визначені Стратегічним планом і вказані у Консолідованому описі (переліку) проектів (додаток 2).

3.1. Ключові принципи впровадження ІТ в Держмитслужбі

3.1.1. Принципи ІТ-управління

впровадження нової моделі управління ІТ з використанням сучасних підходів до управління проектами для забезпечення ефективної роботи ІТ-підрозділів, узгодженості та контрольованості ІТ-проектів, синергії від використання спільних рішень, підвищення керованості ІТ-процесів та оперативності доступу до інформації;

системне управління розробкою та документування, згідно з яким необхідно забезпечити наявність та актуалізацію сховища вихідних кодів, впровадження політики обов'язкового контролю версійності вихідного коду, конфігурації кластерів, серверів, середовищ та окремих сервісів, які мають зберігатися в системі контролю версійності, а для застосування змін мають бути розроблені відповідні скрипти або детальні інструкції для задач, які неможливо автоматизувати;

програмні продукти переважно розробляються/підтримуються внутрішніми структурними підрозділами Держмитслужби (посадовими особами), у разі залучення коштів міжнародних донорів формуються відповідні проектні команди;

програмні продукти повинні бути задокументовані відповідними специфікаціями з використанням міжнародних та національних стандартів, програмний код, записи змін в репозиторії та випуски версій програмного забезпечення (далі – ПЗ) повинні супроводжуватись відповідним коментуванням розробників згідно з кращими практиками життєвого циклу розробки та впровадження програмного забезпечення. Програмний код ІТ-рішень може бути

відкритим при дотриманні відповідних вимог чинного законодавства України з питань захисту інформації;

програмний код має бути протестований як із точки зору функціональних, так і не функціональних вимог відповідно до потреб конкретної системи. Види тестувань, які має включати в себе: функціональне тестування, тестування на відмову та відновлення, тестування продуктивності, навантажувальне тестування, стрес-тестування, тестування безпеки та тести на вразливість;

поступовий перехід на впровадження системного підходу до каталогу ІТ-послуг та управління якістю послуг (запровадження управління інцидентами та змінами з можливим запровадженням управління ІТ-активами в майбутньому).

3.1.2. Принципи бізнес-логіки інформаційно-комунікаційних систем

збільшення обсягу даних, які можуть бути отримані від суб'єктів митного оформлення або автоматично шляхом інформаційного обміну, але вносяться посадовими особами Держмитслужби в ручному режимі;

введення даних в місці їх виникнення, запобігання дублюванню та зберіганню неактуальної інформації;

оперативність і доступність необхідної інформації в режимі онлайн для прийняття управлінських рішень;

забезпечення інтегрованості на рівні інформаційних систем, в автоматичному онлайн-режимі;

удосконалення ризик-орієнтованого підходу до виконання бізнес-правил на основі технологій роботи з великими обсягами даних, зменшення впливу людського фактору.

3.1.3. Принципи архітектури інформаційних систем

централізація та екстериторіальність, що передбачає використання єдиного, центрального комплексу ІТ-систем, реалізованого через вебзастосунки та сервісно-орієнтований підхід, а також запровадження механізму передачі декларацій між інспекторами, їх автоматичний вибір, відсутність контакту з декларантом (бек-офіс або інші пункти митного огляду), система може залучати декілька посадових осіб митних органів для аналізу декларації (центри компетенції) тощо;

наявність єдиного централізованого сховища даних та використання сучасних, гнучких інструментів для підготовки й аналізу звітності (система підтримки прийняття рішень);

створення єдиного сховища даних Мінфіну та Держмитслужби шляхом інтеграції інформаційних ресурсів (побудова приватної хмари СУДФ) з подальшою консолідацією з іншими державними реєстрами;

розробка універсального інтерфейсу прикладного програмного забезпечення (API) з реєстрами та системами інших державних органів, установ та організацій, уповноважених на виконання дозвільних або контрольних функцій щодо

переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України;

з метою забезпечення системного управління розробленням і документуванням систем, що розробляються зовнішніми розробниками програмного забезпечення, передбачається створення тестового середовища, яке може бути розміщено з використанням зовнішніх обчислювальних потужностей, розміщених на базі комерційного центру обробки даних з підтвердженим рівнем відповідності встановленим вимогам щодо захисту інформації або на рівні власного центру обробки даних Держмитслужби з дотриманням вимог щодо сегментування обчислювальних мереж та захисту інформації;

тестове середовище використовується і у випадку розробки програмного забезпечення власними силами працівників профільного підрозділу Держмитслужби.

3.1.4. Принципи технічної інфраструктури

керування, адміністрування прикладного програмного забезпечення та IT-інфраструктури, автоматизований моніторинг усіх компонентів інфраструктури в основному та резервному центрі обробки даних забезпечується централізовано;

впровадження механізму, який дозволить включати кожен зміну даних в процесі митного оформлення в процес резервного копіювання та тиражувати в місце аварійного відновлення (резервний ЦОД), уникаючи втрати даних.

3.1.5. Принципи кіберзахисту

захищеність даних передбачає забезпечення цілісності, доступності, конфіденційності та розмежування доступу до даних шляхом використання стандартів криптографічного захисту даних;

інтероперабельність, що передбачає перевикористання як даних, наявних в ключових державних реєстрах та зовнішніх системах, так і даних, що вже були надані суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності (далі – суб'єкти ЗЕД);

незмінність даних, згідно з яким забезпечується фіксація та відстеження історії будь-яких запитів та транзакцій, спрямованих на внесення змін до інформації, електронна ідентифікація користувачів, що вносили зміни в дані, захист від несанкціонованого доступу до інформації, неможливість зміни чи втрати журналів роботи з даними, неможливість зміни інформації та документів, що були надані користувачами із використанням кваліфікованого електронного підпису (далі – КЕП);

побудова в усіх інформаційно-комунікаційних системах митних органів комплексної системи захисту або системи управління інформаційною безпекою з підтвердженою відповідністю згідно з вимогами про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах та про забезпечення кібербезпеки.

У процесі цифрової трансформації Держмитслужба може використовувати як власний ресурс фахівців, так і зовнішніх спеціалістів або працівників профільних ІТ-компаній. Необхідність залучення визначається проектним плануванням ресурсу та залежить від терміновості завдань, наявності доступного часу та фінансування. Стратегічно важливим є формування принципів контролю якості та кількості виконаної роботи з метою забезпечення функціональності та доступності інформаційно-комунікаційних систем. У разі створення відповідного механізму Держмитслужба отримає перевагу в гнучкості вибору ресурсу для виконання складних завдань та мінімізує супутні проектні ризики.

Багаторівневий підхід та аспекти управління окреслені у Положенні 134, Положенні про Комісію з питань впровадження та розвитку інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у митній справі, затвердженому наказом Держмитслужби від 07.04.2023 № 137 (далі – Положення 137), і Порядку 237.

4. Поетапний підхід до впровадження електронної митниці

4.1. Поетапний підхід на рівні індивідуального проекту

Поетапний підхід застосовується до управління та реалізації всіх окремих проектів та ЄАІС в цілому, які визначені у Стратегічному плані, відповідно до таких етапів:

- етап 1 – бізнес-аналіз, політика та правове оформлення;
- етап 2 – створення технічної специфікації системи;
- етап 3 – створення специфікацій для інтеграції з зовнішніми системами;
- етап 4 – розробка та впровадження системи.

4.1.1. Етап 1 – бізнес-аналіз, політика та правове оформлення

Етап 1 передбачає, що бізнес-аналіз проводиться паралельно з визначенням митної політики та нормативно-правовими вимогами. Мета діяльності з моделювання полягає в тому, щоб гарантувати, що запропонований бізнес-процес, який підтримується нормативно-правовими положеннями, залишається релевантним потребам бізнес-середовища, а його вплив на різні проекти може бути зрозумілий і оцінений особами, які приймають рішення.

4.1.2. Етап 2 – створення технічної специфікації системи

Етап 2 складається з початкової роботи над ІТ-проектом для розробки системи і він, головним чином, призначений для підготовки технічних специфікацій системи за допомогою комплексного підходу на рівні Мінфіну через співпрацю між Мінфіном (Департамент митної політики), Держмитслужбою (відповідні структурні підрозділи) та, у відповідних випадках, представників бізнес-спільноти.

Цей етап діяльності охоплює такі горизонтальні завдання:
оцінка впливу на загальні проекти;
запровадження процесу управління для керування взаємодіями та залежностями між проектами Стратегічного плану та їх впливом на бізнес-спільноту;
гармонізація даних у різних митних сферах, наприклад, митних деклараціях.

4.1.3. Етап 3 – створення специфікацій для інтеграції з зовнішніми системами

Специфікації для інтеграції з зовнішніми системами розробляються під час етапу 3 з метою деталізації розробки програмного продукту та забезпечення майбутнього випробування взаємодії між системами.

4.1.4. Етап 4 – розробка та впровадження систем

Етап 4 охоплює розгортання ІТ-систем і початок роботи відповідно до етапів та архітектури, як визначено у відповідних технічних специфікаціях та документації, що розробляється разом із системами.

Держмитслужба повинна створити власну стратегію впровадження, яка встановлює умови, що регулюють перехід до електронних систем митних органів, та забезпечує неперервність надання послуг бізнес-спільноті. Таким чином, впровадження кожної системи відбувається протягом певного періоду часу, який дозволить провести тестування на відповідність вимогам, розгорнути та ввести в експлуатацію, як визначено у відповідних нормативно-правових актах.

4.2. Поетапний підхід до загального узгодження Стратегічного плану

Для досягнення узгодженої реалізації Стратегічного плану Кабінет Міністрів України, Мінфіз, Держмитслужба, інші центральні органи виконавчої влади узгоджують етапи Стратегічного плану та строки їх виконання, ураховуючи законодавство України у митній справі та міжнародні договори. Для такого узгодження необхідно мати чітке уявлення про зміст бізнес-планів, реалізувати відповідні бізнес-потреби, узгодити ІТ-архітектуру та стратегію впровадження, пріоритети та механізм управління для розробки та поступового оновлення Стратегічного плану.

4.3. Групування цілей

Загальний план впровадження ІТ поділено на групи, які далі поділяються на проекти та етапи на основі досягнутого ступеня юридичного, ділового та технічного уточнення та узгодження. Таким чином, описи проектів, перелічені у додатку 2, класифікуються відповідно до трьох груп:

Група 1: Митні інформаційні системи

Група 1 містить описи проектів, процедури та проекти, для яких існує узгоджена на рівні робочих груп митної служби України та відповідних директоратів ЄС (DG TAXUD, DG MOVE тощо) згода щодо обсягу та строку виконання, щоб можна було досягти прогресу. Група 1 може включати проектні цілі щодо двосторонніх міжнародних ініціатив (між Україною та країнами ЄС).

Група 2: Інформаційні системи для міжнародного митного співробітництва та обміну митною інформацією

Група 2 стосується проектів, які керовані міжнародними організаціями, в яких ЄС та його держави-члени відіграють активну роль, але не є організаторами чи власниками проектів.

Група 3: Митні ініціативи, які потребують подальшого вивчення та погодження

Група 3 містить проекти, для яких буде потрібно подальше обговорення, перш ніж вони зможуть знайти конкретне місце в ІТ-плані. Група 3 може включати проектні цілі щодо двосторонніх міжнародних ініціатив (між Україною та країнами ЄС).

5. Структура ІТ-стратегії

Держмитслужба досягла високого рівня автоматизації. Наприклад, понад 95 % митних декларацій вже оформляються в електронному вигляді. Враховуючи такий високий ступінь автоматизації, очевидно, що будь-яка зміна законодавства має бути ретельно вивчена з огляду на потенційний вплив, який вона може мати на модернізацію відповідних ІТ-систем.

Основою ІТ-стратегії Держмитслужби є:

5.1. Сервісно-орієнтована архітектура

Використання сервісно-орієнтованої архітектури (COA) є одним із основних підходів при проектуванні сучасних, ефективних, високонавантажуваних та адаптованих до швидких змін інформаційно-комунікаційних систем. Ця архітектура є основою побудови митних систем ЄС та довела свою практичну перевагу над класичними монолітними архітекторами.

Запровадження сервісно-орієнтованого підходу в розробці нових ІТ-систем для митниці призведе до створення гнучких систем, підсистем, модулів, які легше адаптуються до змін і отримують вигоду від повторного використання існуючої функціональності.

Цей підхід узгоджується з Європейською структурою сумісності (EIF), яка рекомендує розробку моделі послуг на основі компонентів, що дозволяє створювати публічні служби шляхом повторного використання, наскільки це можливо, існуючих компонентів послуг.

Щоб змоделювати цю реальну операцію та розробити ІТ-системи, які реалізують ці бізнес-сервіси, СОА зосереджується на аналізі бізнес-процесів, щоб ідентифікувати сервіси, які необхідні для виконання цієї операції, і координацію цих сервісів для отримання бажаних результатів. Наприклад, після аналізу імпортних, експортних і транзитних процедур усі вони потребують ІТ-програми для виконання аналізу ризиків; отже, найефективнішим рішенням буде унікальна програма, яка пропонує послуги аналізу ризиків для всіх цих процедур, адаптованих до кожного конкретного процесу, а не три ІТ-системи, пов'язані з ризиками, як одна для кожного робочого процесу.

5.2. ЄАІС

ЄАІС впроваджуватиметься централізовано, якщо це доцільно та з огляду на загальне скорочення витрат і за умови позитивного економічного обґрунтування.

Для досягнення цієї мети Держмитслужба створила високодоступну ІТ-інфраструктуру, яка пропонує належний рівень обслуговування як в пунктах пропуску через державний кордон, так і в місцях митного оформлення всередині країни.

Водночас практика використання діючої децентралізованої АСМО з елементами роботи в частині оформлення гуманітарних вантажів тощо показує, що таке централізоване впровадження може впроваджуватися поступово з використанням модульного підходу.

Це обумовлює потребу в модульному проектуванні системи, яка завдяки можливостям сервісно-орієнтованої архітектури дозволяє підключати відповідну функціональність до різних систем, водночас передбачаючи спеціальні інтерфейси для нових систем. Ця гібридна архітектура є складнішою та більш трудомісткою для розробки та впровадження Держмитслужбою, і вона менш гнучка у вирішенні змін (порівняно з єдиною центральною функціональністю).

В умовах воєнного стану і післявоєнний період здатність Держмитслужби до швидкої трансформації процесів є одним з головних завдань, зумовленим інтенсифікацією заходів щодо підготовки інтеграції України до ЄС. При цьому важливо забезпечити високий темп впровадження нових рішень, що, своєю чергою, вимагає нових уніфікованих підходів до архітектури ІТ-процесів, збалансованого підходу до кадрового і фінансового забезпечення всіх ланок виконання трансформаційних проектів – від аналізу та оптимізації операційних процесів, управління проектами та ресурсами, до принципів уніфікації ІТ-рішень та створення нової гнучкої та надійної інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

5.3. Гармонізований інтерфейс з ЄС і Єдине вікно для міжнародної торгівлі

Майбутні системи повинні запропонувати єдину точку доступу для торгівлі, таким чином зменшивши кількість торговельних з'єднань з митними органами до одного.

Якщо з будь-якої причини існує кілька з'єднань, такі з'єднання слід розробляти з використанням гармонізованих специфікацій. Звернувшись до майбутніх систем доступу трейдерів, пов'язаних із деклараціями, з використанням вищезазначених практик і методів, Україна могла б значно знизити вартість торгівлі.

5.4. Наявність ресурсів

Відповідно до Стратегії СУДФ серед проблем, на розв'язання яких вона спрямована, визначене у багатьох випадках критично недостатнє кадрове забезпечення супроводження і розвитку інформаційно-комунікаційних систем. Тому згідно зі Стратегією СУДФ стратегічною ціллю 5 визначене збереження та посилення кадрового потенціалу.

Також Стратегія СУДФ передбачає централізоване управління ІТ, відповідно до якого до повноважень Держмитслужби належить: розроблення планів цифрової трансформації митної сфери відповідно до завдань та цілей Стратегії СУДФ; формування функціональних вимог для вдосконалення існуючих та створення нових інформаційних систем; подання пропозицій на розгляд Комітету; формування бюджетних запитів; адміністрування до моменту переходу на модель централізації ІТ власних інформаційних систем, баз даних, інформаційних ресурсів та реєстрів, серверного та мережевого обладнання, інших елементів ІТ-інфраструктури та ІТ-ресурсів у СУДФ; користування ІТ-послугами; здійснення контролю за здійсненням заходів з інформаційної безпеки; нормативне забезпечення реалізації плану заходів щодо реалізації Стратегії СУДФ.

Фінансове забезпечення реалізації ІТ-стратегії здійснюється за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті на відповідний рік Держмитслужбою, міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством.

Отже, керуючись принципами у сфері ІТ-управління, визначеними у Стратегії СУДФ, обов'язковою умовою своєчасної та якісної реалізації ІТ-стратегії є наявність матеріальних, технічних і кадрових ресурсів та скоординованість зусиль Мінфіну, інших суб'єктів СУДФ та учасників ІТ-проектів.

6. Управління Стратегічним планом та його проектами

6.1. Управління змінами

Завданням і відповідальністю Держмитслужби та Мінфіну є забезпечення того, щоб Стратегічний план залишався актуальним. Нова версія Стратегічного плану готується в тісній співпраці Мінфіну, Держмитслужби, Мінцифри (як органу, який в рамках виконання Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року, надає методологічну, технічну та консультативну допомогу з питань цифровізації та взаємодії з загальною ІТ-стратегією держави та спільно з Мінфіном здійснює зовнішній моніторинг виконання такої стратегії) та в консультаціях з бізнес-середовищем та відповідними громадськими радами при Держмитслужбі та Мінфіні.

Метою процесу керування змінами є забезпечення використання стандартизованих методів і процедур для ефективного внесення змін до Стратегічного плану. У разі необхідності внесення змін до Стратегічного плану (у цьому документі (основній частині) або в одному з його додатків) самостійні структурні підрозділи Держмитслужби та представники бізнес-спільноти (які мають можливість ознайомитися з діючою версією Стратегічного плану на офіційному сайті Держмитслужби в мережі Інтернет і проводити обговорення пропозицій щодо внесення змін на засіданнях Громадської ради) діють як ініціатори змін та мають право подати запит на зміни. Ініціатор змін адресує відповідний запит на зміну менеджеру змін – Департаменту цифрових трансформацій, цифрового розвитку та цифровізації, який:

організовує консультації з іншими залученими структурними підрозділами та забезпечує організацію проведення засідань Комісії з питань впровадження та розвитку інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у митній справі;

готує та надсилає запити на зміни для обговорення;

веде інвентаризацію запитів на зміни, а також схвалених змін.

Ініціатор змін отримує інформацію про перебіг змін (відхилення, схвалення та прийняття).

Узгоджені зміни впроваджуються в наступній редакції Стратегічного плану. Комітет постійно інформується про запропоновані та узгоджені на рівні Держмитслужби зміни та забезпечує остаточне затвердження оновленої версії Стратегічного плану на рівні Комітету та Мінфіну відповідно до Положення 134.

6.2. Управління проєктами

Для підтримки прозорості та встановлення довіри до прогресу, досягнутого між відповідними структурними підрозділами Держмитслужби, а також до розвитку проєктів, важливо мати чітку методологію для досягнення результатів. Поетапний підхід, наведений у розділі 4 Стратегічного плану, встановлює широкі вказівки щодо впровадження ЄАІС.

Однак ці впровадження будуть реалізовані лише за наявності узгодженого підходу до скоординованої розробки ЄАІС.

Кожен проєкт повинен працювати в межах загального періоду часу, як зазначено в плануванні проєкту (додаток 1).

Для досягнення кожного основного результату (наприклад, ВРМ, специфікації системи тощо) проєкт проходитиме цикл перегляду та прийняття з самостійними структурними підрозділами Держмитслужби. Під час цього циклу також проводитимуться консультації з суб'єктами ЗЕД (бізнес-середовище) у разі потреби. Кожен документ, що підлягає затвердженню, буде надано на розгляд із заздалегідь оголошеним і відповідним періодом для надання коментарів. Наприкінці цього періоду перевірки буде підготовлено зведений список усіх отриманих коментарів і скликано засідання проєктної групи та Комісії з питань впровадження та розвитку інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у митній справі для обговорення дій, які необхідно вжити щодо коментарів.

У разі неочікуваних і великих затримок проєктів узгоджені кінцеві терміни можуть бути змінені, дотримуючись тих самих процедур управління змінами, як описано вище, і відповідно до Положення 134, Положення 137 і Порядку 237. Це також може призвести до вжиття заходів щодо адаптації термінів, зазначених у нормативно-правовій базі.

Для якісного управління всіма ІТ-проєктами, визначеними у Стратегічному плані, важливо дотримуватися цієї методології та Порядку 237.

Заступник Голови Державної митної служби України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Олег НІКОЛАЙЧУК

Додаток 1

Довгостроковий національний стратегічний
план цифрового розвитку, цифрових
трансформацій і цифровізації
Державної митної служби України та її
територіальних підрозділів
на основі

Багаторічного стратегічного плану
електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic
plan for electronic customs, MASP-C)

Календарний план впровадження проєктів

ЗМІСТ

1	Мета документа	3
2	Календарний план впровадження проектів	4

1 Мета документа

Документ містить детальний календарний план впровадження ІТ-проектів, визначених у Додатку 2 Стратегічного плану.

Для графічного відображення календарного плану, окрім табличного вигляду, для переліку проектів, із зазначенням тривалості завдання, дати початку та кінця завдання, використовується Діаграма Ганта. Діаграма являє собою графічні плашки, розміщені на горизонтальній шкалі часу. Кожен відрізок відповідає окремій задачі або підзадачі в рамках проекту. Початок, кінець і довжина плашки відповідає початку, кінцю і тривалості задачі або підзадачі.

2 Календарний план впровадження проєктів

№ з/п	Назва Проєкту	Дата початку	Дата завершення
1	Група 1 - митні інформаційні комплекси	04.04.2016	30.06.2028
	<i>Автоматизована система митного оформлення.</i>		
1.1.	<i>Центральний компонент – «АСМО.Центр»</i>	02.01.2023	31.12.2027
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.01.2023	29.03.2024
2	Правове забезпечення	03.04.2023	29.03.2024
3	Етап ініціації проєкту	03.07.2023	29.12.2023
4	Розробка	02.01.2024	28.06.2024
5	Тестування	02.07.2024	30.09.2024
6	Перехідна фаза	02.10.2024	31.12.2024
7	Впровадження та навчання	03.10.2024	31.12.2024
8	Промислова експлуатація	02.01.2025	31.03.2025
9	Технічна підтримка	02.01.2025	31.12.2027
1.2.	<i>Автоматизована система по роботі з рішеннями митних органів (Customs Decision System (CDS)-UA)</i>	03.04.2023	31.12.2027
1.2.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	03.07.2023	29.12.2023
1.2.2	Правове забезпечення	04.07.2023	29.12.2023
1.2.3	Етап ініціації проєкту	03.04.2023	30.06.2023
1.2.4	Розробка	02.10.2023	29.03.2024
1.2.5	Тестування	02.01.2024	29.03.2024
1.2.6	Перехідна фаза	02.04.2024	28.06.2024
1.2.7	Впровадження та навчання	02.07.2024	30.09.2024
1.2.8	Промислова експлуатація	02.10.2024	31.12.2024
1.2.9	Технічна підтримка	02.01.2025	31.12.2027
1.3.	<i>Єдине вікно для міжнародної торгівлі (ЄВМТ)</i>	04.04.2016	30.06.2028
1.3.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	04.04.2016	30.06.2016
1.3.2	Правове забезпечення	04.04.2016	29.03.2024

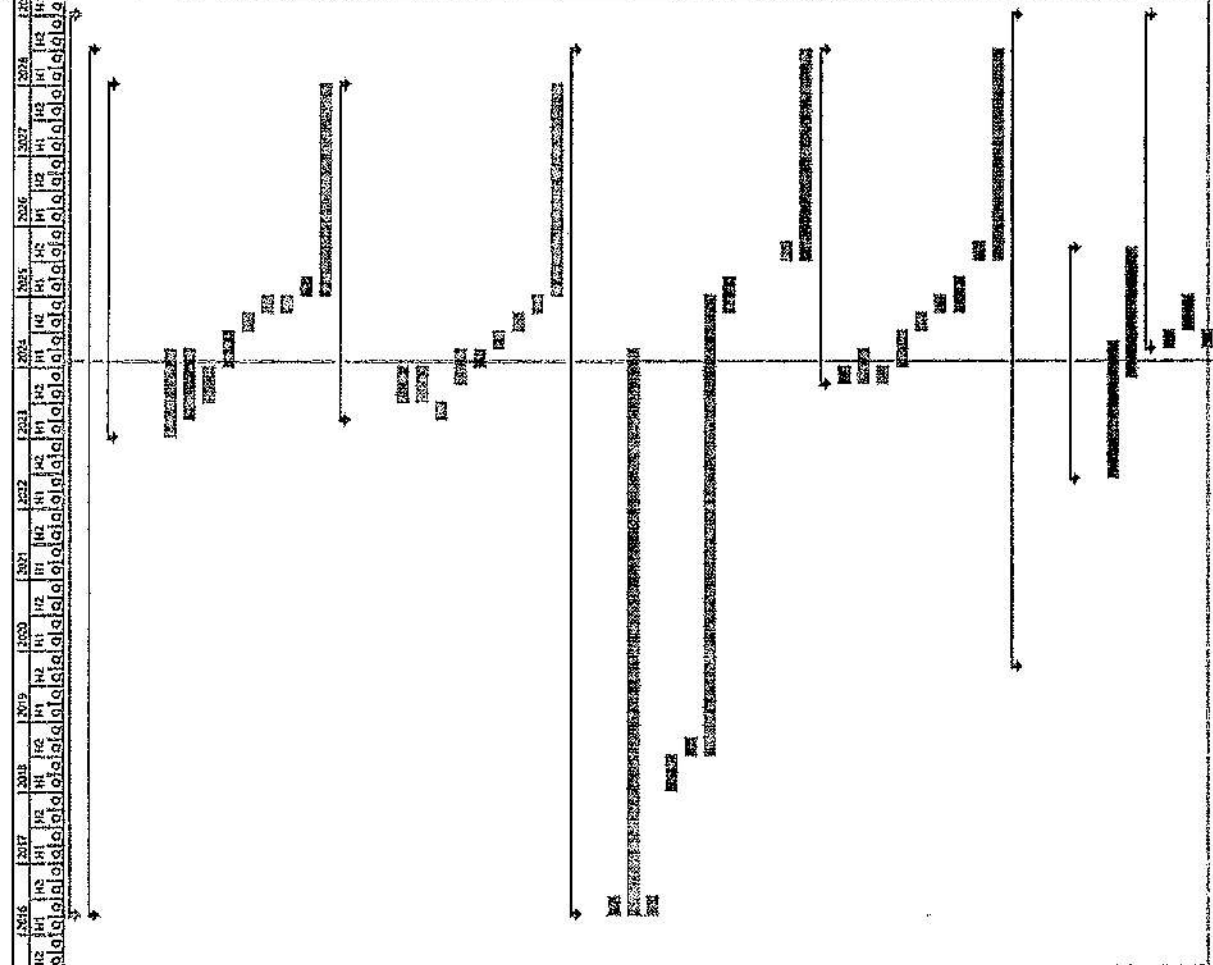
1.3.3	Етап ініціації проекту	04.04.2016	30.06.2016
1.3.4	Розробка	02.01.2018	29.06.2018
1.3.5	Тестування	02.07.2018	28.09.2018
1.3.6	Перехідна фаза	02.07.2018	31.12.2024
	Впровадження та навчання (в частині проведення інтеграції з системою Е-дозвіл в середині України та інтеграції до Єдиного вікна митних органів ЄС)	02.10.2024	31.03.2025
1.3.7			
1.3.8	Промислова експлуатація	02.07.2025	30.09.2025
1.3.9	Технічна підтримка	03.07.2025	30.06.2028
1.4.	Система управління гарантіями (GMS-UA)	02.10.2023	30.06.2028
1.4.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.10.2023	29.12.2023
1.4.2	Правове забезпечення	02.10.2023	29.03.2024
1.4.3	Етап ініціації проекту	02.10.2023	29.12.2023
1.4.4	Розробка	02.01.2024	28.06.2024
1.4.5	Тестування	02.07.2024	30.09.2024
1.4.6	Перехідна фаза	02.10.2024	31.12.2024
1.4.7	Впровадження та навчання	02.10.2024	31.03.2025
1.4.8	Промислова експлуатація	02.07.2025	30.09.2025
1.4.9	Технічна підтримка	03.07.2025	30.06.2028
	Група 2: Інформаційні системи для міжнародного митного співробітництва та обміну митною інформацією	02.10.2019	30.06.2028
2			
2.1.	6)		
2.1.1	Електронна транзитна система NCTS (Фаза 5, Фаза 6)	02.06.2022	31.12.2024
2.1.1	NCTS Фаза 5	02.06.2022	01.05.2024
2.1.2	NCTS Фаза 6	02.11.2023	01.09.2025
2.2.	Система управління імпортом (ICS2)	02.04.2024	28.12.2028
2.2.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.04.2024	28.06.2024
2.2.2	Правове забезпечення	02.07.2024	30.12.2024
2.2.3	Етап ініціації проекту	02.04.2024	28.06.2024
2.2.4	Розробка	02.10.2024	02.04.2025

2.2.5	Тестування	02.12.2024	02.06.2025
2.2.6	Перехідна фаза	02.10.2024	31.03.2025
2.2.7	Впровадження та навчання	02.04.2025	26.09.2025
2.2.8	Промислова експлуатація	02.10.2025	31.12.2025
2.2.9	Технічна підтримка	31.12.2025	28.12.2028
2.3.	Автоматизована система експорту (AES)	02.01.2024	30.06.2028
2.3.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.01.2024	29.03.2024
2.3.2	Правове забезпечення	02.04.2024	30.09.2024
2.3.3	Етап ініціації проекту	02.04.2024	28.06.2024
2.3.4	Розробка	02.07.2024	31.12.2024
2.3.5	Тестування	02.10.2024	31.12.2024
2.3.6	Перехідна фаза	02.10.2024	31.12.2024
2.3.7	Впровадження та навчання	02.01.2025	31.03.2025
2.3.8	Промислова експлуатація	02.07.2025	30.09.2025
2.3.9	Технічна підтримка	02.07.2025	30.06.2028
2.4.	Впровадження обов'язкової тарифної інформації UCC (UCC BII) та інтегрованої системи управління тарифами (ITMS)	02.01.2023	30.06.2027
2.4.1.	Етапи та строки ВТІ (як частина системи CDMS.UA)	02.01.2023	30.06.2027
2.4.1.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.01.2023	30.03.2023
2.4.1.2	Правове забезпечення	03.04.2023	29.09.2023
2.4.1.3	Етап ініціації проекту	03.04.2023	30.06.2023
2.4.1.4	Розробка	03.07.2023	29.12.2023
2.4.1.5	Тестування	02.10.2023	29.12.2023
2.4.1.6	Перехідна фаза	09.10.2023	09.10.2023
2.4.1.7	Впровадження та навчання	02.01.2024	29.03.2024
2.4.1.8	Промислова експлуатація	02.07.2024	30.09.2024
2.4.1.9	Технічна підтримка	02.07.2024	30.06.2027
2.4.2.	Етапи та строки ITMS (як частина системи «Інтегрований митний тариф»)	02.10.2023	29.03.2024
2.4.2.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.10.2023	29.12.2023

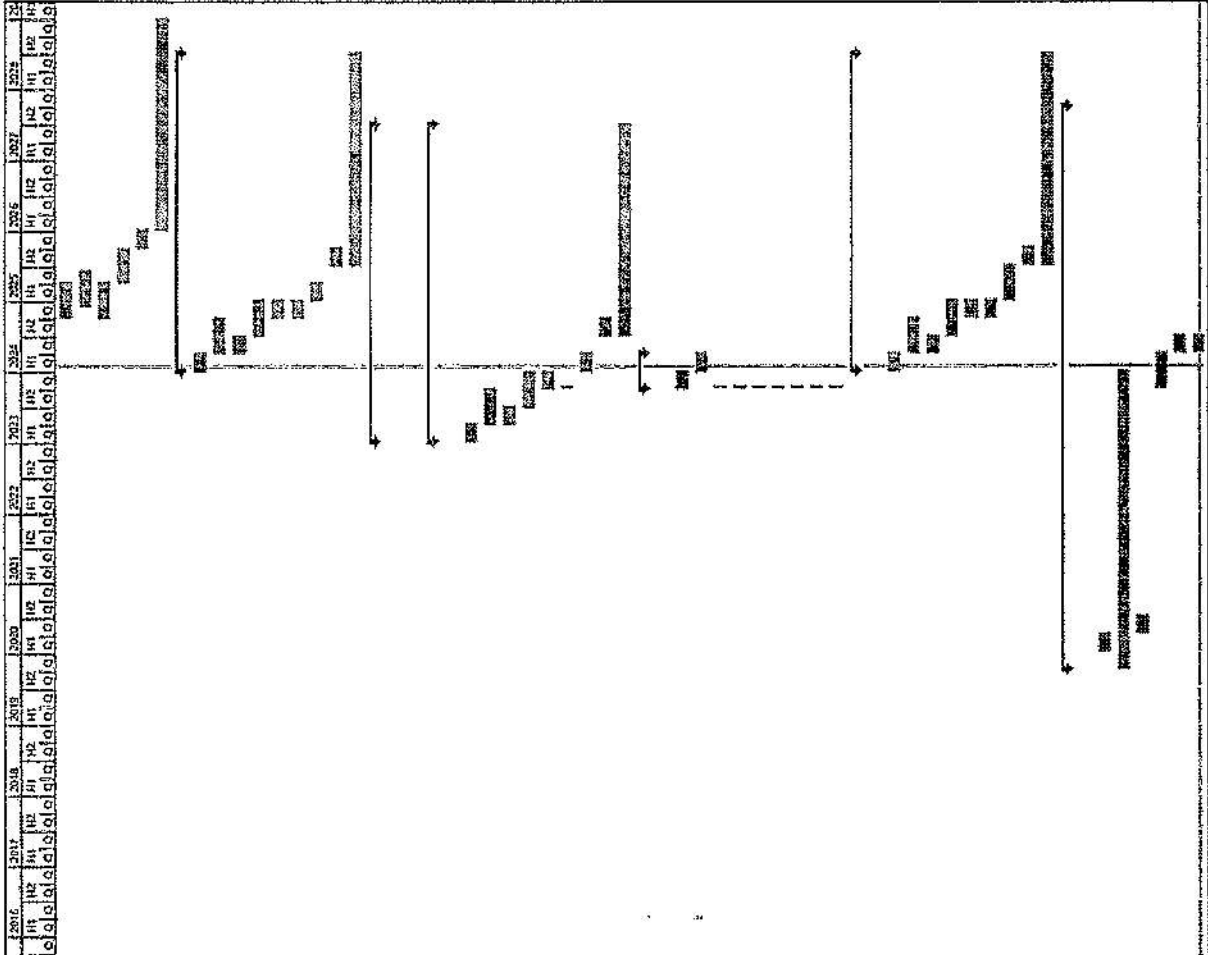
2.4.2.2	Правове забезпечення	02.01.2024	29.03.2024
2.4.2.3	Етап ініціації проекту	09.10.2023	09.10.2023
2.4.2.4	Розробка	09.10.2023	09.10.2023
2.4.2.5	Тестування	09.10.2023	09.10.2023
2.4.2.6	Перехідна фаза	09.10.2023	09.10.2023
2.4.2.7	Впровадження та навчання	09.10.2023	09.10.2023
2.4.2.8	Промислова експлуатація	09.10.2023	09.10.2023
2.4.2.9	Технічна підтримка	09.10.2023	09.10.2023
2.4.3.	<i>Підсистема ресстрації та ідентифікації економічних операторів 2 (EOR12)</i>	02.01.2024	30.06.2028
2.4.3.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.01.2024	29.03.2024
2.4.3.2	Правове забезпечення	02.04.2024	30.09.2024
2.4.3.3	Етап ініціації проекту	03.04.2024	28.06.2024
2.4.3.4	Розробка	02.07.2024	31.12.2024
2.4.3.5	Тестування	02.10.2024	31.12.2024
2.4.3.6	Перехідна фаза	02.10.2024	31.12.2024
2.4.3.7	Впровадження та навчання	02.01.2025	30.06.2025
2.4.3.8	Промислова експлуатація	02.07.2025	30.09.2025
2.4.3.9	Технічна підтримка	02.07.2025	30.06.2028
2.4.4.	<i>Підсистема уоновасажених (авторизованих) економічних операторів (АЕО)</i>	02.10.2019	30.09.2027
2.4.4.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.01.2020	30.03.2020
2.4.4.2	Правове забезпечення	02.10.2019	29.12.2023
2.4.4.3	Етап ініціації проекту	02.04.2020	30.06.2020
2.4.4.4	Розробка	02.10.2023	29.03.2024
2.4.4.5	Тестування	02.04.2024	28.06.2024
2.4.4.6	Перехідна фаза	02.04.2024	28.06.2024
2.4.4.7	Впровадження та навчання	02.07.2024	30.09.2024
2.4.4.8	Промислова експлуатація	02.10.2024	31.12.2024
2.4.4.9	Технічна підтримка	02.10.2024	30.09.2027
2.4.5.	<i>Система боротьби з піратством (COPIS)</i>	02.10.2019	01.10.2027

2.4.5.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.01.2020	31.03.2020
2.4.5.2	Правове забезпечення	02.10.2019	29.12.2023
2.4.5.3	Етап ініціації проекту	02.04.2020	30.06.2020
2.4.5.4	Розробка	02.10.2023	29.03.2024
2.4.5.5	Тестування	02.04.2024	28.06.2024
2.4.5.6	Перехідна фаза	03.04.2024	28.06.2024
2.4.5.7	Впровадження та навчання	02.07.2024	30.09.2024
2.4.5.8	Промислова експлуатація	02.10.2024	31.12.2024
2.4.5.9	Технічна підтримка	03.10.2024	01.10.2027
3	Група 3: Митні ініціативи, які потребують подальшого вивчення та погодження	02.10.2023	29.03.2024
3.1.	Єдина система керування користувачами та цифрового підпису (UUM&DS)	02.10.2023	29.03.2024
3.1.1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	02.10.2023	29.12.2023
3.1.2	Правове забезпечення	02.01.2024	29.03.2024
3.1.3	Етап ініціації проекту	09.10.2023	09.10.2023
3.1.4	Розробка	09.10.2023	09.10.2023
3.1.5	Тестування	09.10.2023	09.10.2023
3.1.6	Перехідна фаза	09.10.2023	09.10.2023
3.1.7	Впровадження та навчання	09.10.2023	09.10.2023
3.1.8	Промислова експлуатація	09.10.2023	09.10.2023
3.1.9	Технічна підтримка	09.10.2023	09.10.2023

Task Name	Duration	Start	Finish
0	3 224 days	04.04.2016	28.12.2028
1	3 195 days	04.04.2016	30.05.2028
2	1 305 days	02.01.2023	31.12.2027
3	325 days	02.01.2023	29.03.2024
4	290 days	03.04.2023	29.03.2024
5	130 days	03.07.2023	29.12.2023
6	129 days	02.01.2024	28.06.2024
7	65 days	02.07.2024	30.09.2024
8	65 days	02.10.2024	31.12.2024
9	65 days	03.10.2024	31.12.2024
10	63 days	02.01.2025	31.03.2025
11	782 days	02.01.2025	31.12.2027
12	1 240 days	01.04.2024	31.12.2028
13	130 days	03.07.2023	29.12.2023
14	129 days	04.07.2023	29.12.2023
15	65 days	03.04.2023	30.09.2023
16	130 days	02.10.2023	29.03.2024
17	64 days	03.01.2024	29.03.2024
18	64 days	01.04.2024	28.06.2024
19	65 days	02.07.2024	30.09.2024
20	65 days	02.10.2024	31.12.2024
21	782 days	02.01.2025	31.12.2027
22	3 195 days	03.01.2016	30.05.2028
23	64 days	04.04.2016	30.06.2016
24	2 085 days	04.04.2016	29.03.2024
25	64 days	04.04.2016	30.06.2016
26	129 days	02.01.2018	29.06.2018
27	65 days	02.07.2018	28.09.2018
28	1 697 days	01.07.2018	31.12.2024
29	129 days	02.10.2024	31.03.2025
30	65 days	01.07.2025	30.09.2025
31	782 days	01.07.2025	30.06.2028
32	1 240 days	02.10.2023	30.06.2028
33	65 days	01.10.2023	29.12.2023
34	130 days	02.10.2023	29.03.2024
35	65 days	02.10.2023	29.12.2023
36	129 days	01.01.2024	29.06.2024
37	65 days	02.07.2024	30.09.2024
38	65 days	02.10.2024	31.12.2024
39	129 days	02.10.2024	31.03.2025
40	65 days	02.07.2025	30.09.2025
41	782 days	01.07.2025	30.06.2028
42	2 172 days	02.10.2019	28.12.2028
43	648 days	02.05.2022	01.09.2025
44	500 days	01.06.2022	01.06.2024
45	418 days	02.11.2023	01.09.2025
46	1 238 days	02.03.2024	28.12.2028
47	64 days	01.04.2024	28.05.2024
48	130 days	01.07.2024	30.12.2024
49	64 days	02.04.2024	28.05.2024

Task Name	Duration	Start	Finish
Розробка	131 days?	02.10.2024	02.04.2025
Тестування	131 days?	02.12.2024	02.06.2025
Перевірка фази	129 days?	02.10.2024	31.03.2025
Впровадження та навчання	128 days?	02.04.2025	26.09.2025
Промислова експлуатація	65 days?	02.10.2023	31.12.2023
Технічна підтримка	781 days?	31.12.2023	28.12.2028
Аналіз ринку	1.174 days?	02.01.2024	30.05.2027
Бізнес-аналіз та бізнес-модельовання	64 days?	02.01.2024	29.03.2024
Правове забезпечення	130 days?	02.04.2024	28.06.2024
Етап ініціалізації проекту	131 days?	02.07.2024	31.12.2024
Тестування	65 days?	02.10.2024	31.12.2024
Перевірка фази	63 days?	02.01.2025	31.03.2025
Впровадження та навчання	65 days?	02.07.2025	30.09.2025
Промислова експлуатація	783 days?	02.07.2025	30.06.2028
Технічна підтримка	1.174 days?	02.01.2024	30.05.2027
Висновки з аналізу ринку та бізнес-модельовання	1.174 days?	02.01.2024	30.05.2027
Кваліфікація команди (КМ) (включення спеціалістів)	1.174 days?	02.01.2024	30.05.2027
Кваліфікація	64 days?	02.01.2024	30.03.2023
Бізнес-аналіз та бізнес-модельовання	130 days?	03.04.2023	29.09.2023
Правове забезпечення	65 days?	03.04.2023	30.06.2023
Етап ініціалізації проекту	130 days?	03.07.2023	29.12.2023
Розробка	85 days?	02.10.2023	29.12.2023
Тестування	1 day?	02.10.2023	09.10.2023
Перевірка фази	64 days?	02.01.2024	29.03.2024
Впровадження та навчання	65 days?	02.07.2024	30.09.2024
Промислова експлуатація	782 days?	02.07.2024	30.06.2027
Технічна підтримка	130 days?	02.10.2023	29.03.2024
Бізнес-аналіз та бізнес-модельовання	65 days?	02.10.2023	29.12.2023
Правове забезпечення	64 days?	02.01.2024	29.03.2024
Етап ініціалізації проекту	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
Розробка	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
Тестування	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
Перевірка фази	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
Впровадження та навчання	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
Промислова експлуатація	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
Технічна підтримка	1.174 days?	02.01.2024	30.05.2027
Підготовка команди (включення спеціалістів)	64 days?	02.01.2024	29.03.2024
Бізнес-аналіз та бізнес-модельовання	130 days?	02.04.2024	30.09.2024
Правове забезпечення	63 days?	03.04.2024	28.06.2024
Етап ініціалізації проекту	131 days?	02.07.2024	31.12.2024
Розробка	65 days?	02.10.2024	31.12.2024
Тестування	65 days?	02.10.2024	31.12.2024
Перевірка фази	65 days?	03.01.2025	30.09.2025
Впровадження та навчання	783 days?	02.07.2025	30.06.2028
Промислова експлуатація	2.082 days?	02.10.2024	30.09.2027
Технічна підтримка	63 days?	02.01.2020	30.03.2020
Правове забезпечення	1.108 days?	02.10.2019	29.12.2023
Етап ініціалізації проекту	64 days?	02.04.2020	30.06.2020
Розробка	130 days?	02.10.2020	29.03.2024
Тестування	64 days?	02.04.2024	28.06.2024
Перевірка фази	64 days?	02.04.2024	28.06.2024

Task Name	Duration	Start	Finish
103. Впровадження та навчання	65 days?	02.07.2024	30.09.2024
105. Промислова експлуатація	65 days?	02.10.2024	31.12.2024
106. Технічне підтримання	783 days?	03.10.2024	30.09.2027
107. Складна робота з впровадженням лінійної системи (SOP/MS)	2 days?	02.10.2019	01.10.2021
108. Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	64 days?	02.01.2020	31.03.2020
109. Планова закупівля	1308 days?	02.10.2019	29.12.2023
110. Етап ініціалізації проекту	64 days?	01.04.2020	30.06.2020
111. Розробка	130 days?	02.10.2023	29.03.2024
112. Тестування	64 days?	02.04.2024	28.06.2024
113. Передача фази	63 days?	03.04.2024	28.06.2024
114. Впровадження та навчання	55 days?	02.07.2024	30.09.2024
115. Промислова експлуатація	65 days?	03.10.2024	31.12.2024
116. Технічне підтримання	783 days?	03.10.2024	01.10.2027
117. Лінійна робота з лінійної системи лінійної системи впровадження лінійної системи	1303 days?	02.10.2023	29.09.2024
118. Етап складної роботи з впровадженням лінійної системи (SOP/MS)	130 days?	02.10.2023	29.03.2024
119. Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	65 days?	02.10.2023	29.12.2023
120. Планова закупівля	64 days?	02.04.2024	29.03.2024
121. Етап ініціалізації проекту	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
122. Розробка	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
123. Тестування	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
124. Передача фази	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
125. Впровадження та навчання	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
126. Промислова експлуатація	1 day?	09.10.2023	09.10.2023
127. Технічне підтримання	1 day?	09.10.2023	09.10.2023

Додаток 2

Довгостроковий національний стратегічний
план цифрового розвитку, цифрових
трансформацій і цифровізації
Державної митної служби України та її
територіальних підрозділів
на основі

Багаторічного стратегічного плану
електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic
plan for electronic customs, MASP-C)

Консолідований опис (перелік) проектів

ЗМІСТ

Глосарій термінів і скорочень	3
1. Мета документа	8
2. Перелік проектів	8
2.1. Група 1: Митні інформаційні системи	10
2.1.1. Автоматизована система митного оформлення. Центральний компонент – АСМО «Центр»	11
2.1.2. Автоматизована система по роботі з рішеннями митних органів (Customs Decision System (CDS)-UA)	16
2.1.3. Єдине вікно для міжнародної торгівлі (ЄВМТ)	21
2.1.4. Система управління гарантіями (GMS-UA)	25
2.2. Група 2: Інформаційні системи для міжнародного митного співробітництва та обміну митною інформацією	30
2.2.1. Електронна транзитна система NCTS (Фаза 5, Фаза 6)	30
2.2.2. Система управління імпортом (ICS2)	35
2.2.3. Автоматизована система експорту (AES)	39
2.2.4. Впровадження обов’язкової тарифної інформації UCC (UCC BTI) та інтегрованої системи управління тарифами (ITMS)	42
2.2.5. Підсистема реєстрації та ідентифікації економічних операторів 2 (EORI2)	46
2.2.6. Підсистема уповноважених (авторизованих) економічних операторів (AEO)	49
2.2.7. Система боротьби з підробкою та піратством (COPIS)	53
2.3. Група 3: Митні ініціативи, які потребують подальшого вивчення та погодження	57
2.3.1. Єдина система керування користувачами та цифрового підпису (UUM&DS)	57
2.3.2. Модернізація системи управління ризиками (CRMF)	60

Глосарій термінів і скорочень

Вичерпний перелік ключових термінів і скорочень митних органів ЄС доступний за адресою:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/glossary_en#heading_1

ТЕРМІН/АБРЕВІАТУРА	ОПИС
AEO (УЕО)	Уповноважений економічний оператор
AES	Автоматизована система експорту
AFIS	Інформаційна система протидії шахрайству
BPM	Модель бізнес-процесів або моделі бізнес-процесів
BPM/FSS	Функціональні системні специфікації, що підтримують BPM
BTI	Обов'язкова тарифна інформація
CCI	Централізоване оформлення імпорту
CCN CCN2	Спільна комунікаційна мережа Спільна комунікаційна мережа 2
CCN/CSI	Спільна мережа зв'язку/спільний системний інтерфейс
CD	Митна декларація
CDS.UA CDMS.UA	Автоматизована система по роботі з рішеннями митних органів Система управління рішеннями митних органів
CIS	Митна інформаційна система
CLASS	Класифікаційна інформаційна система
COPIS	Система захисту прав інтелектуальної власності
CRMS CRMS2	Система управління митними ризиками Система управління митними ризиками 2
CRS	Довідкова система для клієнтів
CSI	Загальний системний інтерфейс
CT	Тестування відповідності (віха, що вказує на закінчення періоду тестування на відповідність технічним та функціональним вимогам)
CSW	Єдине вікно митниці

ТЕРМІН/АБРЕВІАТУРА	ОПИС
Customs 2020 Programme	Програма «Митниця 2020» Програма співробітництва ЄС, що дозволяє національним митним адміністраціям обмінюватися інформацією та досвідом з митних питань
Deployment Window	Вікно розгортання електронних систем ЄС. Дати початку та закінчення розгортання електронних систем. Дата початку відповідає найбільш ранній даті, коли операції можуть розпочатися у певній державі-члені ЄС. Дата завершення – це найпізніша дата повного розгортання певної електронної системи в усіх державах-членах, включаючи національні митні адміністрації та економічних операторів
DG OLAF	Генеральний директорат Європейського бюро по боротьбі з шахрайством
DG TAXUD	Генеральний директорат з питань оподаткування та митного союзу
DG TRADE	Генеральний директорат з питань торгівлі
DM	Модель даних
DS	Цифрові підписи
E-Commerce	Електронна комерція
E-Customs Decision	Електронне митне рішення (Рішення № 70/2008/ЄС)
EBTI	Європейська обов'язкова тарифна інформація
EC	Європейське Співтовариство
ECS	Система контролю експорту
EIS	Європейські інформаційні системи
EMSWe	Європейське Єдине вікно морського середовища
ENS	Коротка декларація про в'їзд
EO	Економічний оператор
EORI EORI 2	Підсистема реєстрації та ідентифікації економічних операторів Підсистема реєстрації та ідентифікації економічних операторів 2

ТЕРМІН/АБРЕВІАТУРА	ОПИС
EOS	Система економічних операторів
EOS-AEO	Система економічних операторів – підсистема УЕО
EOS-EORI	Система економічних операторів – підсистема реєстрації та ідентифікації економічних операторів
ETD	Електронний транспортний документ
EU	Європейський Союз
EUCDM	Модель митних даних Європейського Союзу
EXS	Підсумкова декларація на виїзд
GMS	Система управління гарантіями
GUM	Управління гарантіями
ICS	Система контролю імпорту
ICS2	Система контролю імпорту 2
IT	Інформаційні технології
L1 BPM	Рівень 1 – Глобальний BPM (огляд митного бізнес-домену ЄС та глобальних бізнес-даних)
L2 BPM	Рівень 2 – BPM високого рівня (взаємодія між основними бізнес-процесами з кожним бізнес-доменом митної служби ЄС)
L3 BPM	Рівень 3 – BPM бізнес-вимог (опис юридичних та бізнес-завдань в рамках кожного основного бізнес-процесу та взаємодія між залученими зацікавленими сторонами)
L4 BPM	Рівень 4 – BPM функціональних вимог (потоки обміну інформацією; правила та умови даних; дерева вимог; тестові кейси та сценарії)
MASP-C	Багаторічний стратегічний план для митниці
MNSW	Морське національне єдине вікно
MRN	Контрольний номер переміщення
N/A	Не застосовується
NCTS	Нова комп'ютеризована транзитна система
NCTS-GMS	Система управління гарантіями NCTS
OLAF	Європейське бюро по боротьбі з шахрайством

ТЕРМІН/АБРЕВІАТУРА	ОПИС
PoUS	Підтвердження статусу ЄС
QUOTA2	Електронна система управління/розподілу квот 2
REX	Система зареєстрованих експортерів
SPEED SPEED2	Єдиний портал для введення або виведення даних Єдиний портал для введення або виведення даних 2
SURV 2 SURV3	Спостереження 2 Спостереження 3
SW	Єдине вікно
TARIC	Інтегрований тариф ЄС
TIR	Міжнародні автомобільні перевезення
TP.UA	Модуль «Єдиного вікна для міжнародної торгівлі» по роботі з рішеннями митних органів
TSD	Декларація про тимчасове зберігання
TSS	Технічні системні специфікації
TTA	Transit Test Application (тестова програма, що використовується для перевірки відповідності)
UCC (MKS)	Митний кодекс Союзу (Регламент (ЄС) № 952/2013)
WCO (WMO)	Всесвітня митна організація
АСМО	Автоматизована система митного оформлення
ЗЕД	Зовнішньоекономічна діяльність
ЄВМТ	Єдине вікно для міжнародної торгівлі
ЄАІС	Єдина автоматизована інформаційна система митних органів – багатофункціональна інтегрована автоматизована система, яка становить сукупність взаємопов'язаних інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем, що забезпечують функціонування електронних інформаційних ресурсів митних органів з метою здійснення митної справи, і засобів їх забезпечення
Трейдер	Суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності

ТЕРМІН/АБРЕВІАТУРА	ОПИС
ЗЕД	Зовнішньоекономічна діяльність
Суб'єкт ЗЕД	Суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності
СЗЕД	
Загальний компонент	Компонент електронних систем, розроблений на рівні ЄС, який доступний для всіх держав-членів або визначений Комісією як загальний з міркувань ефективності, безпеки та раціоналізації
Національний компонент	Компонент електронних систем, розроблених на національному рівні, який доступний у державі-члені, яка створила такий компонент або сприяла його спільному створенню
МКУ	Митний кодекс України

1. Мета документа

Документ містить консолідований опис (перелік) ІТ-проектів, які плануються до реалізації в рамках досягнення цілей Стратегічного плану. Опис проектів наведено у вигляді короткого загального опису, основного завдання проекту та очікуваного результату від реалізації певного проекту.

Детальний календарний план реалізації та залежності проектів наведено у Додатку 1.

2. Перелік проектів

Загальний план впровадження ІТ поділено на групи, які далі поділяються на проекти та етапи на основі досягнутого ступеня юридичного, ділового та технічного уточнення та узгодження.

Група 1: Митні інформаційні системи

Перша група містить описи проектів та процедур, для яких існує спільна згода щодо обсягу та часового плану, щоб можна було досягти прогресу в частині заходів з євроінтеграції.

Група 1 може включати проектні цілі щодо двосторонніх міжнародних ініціатив (між Україною та країнами ЄС).

Група 2: Інформаційні системи для міжнародного митного співробітництва та обміну митною інформацією

Друга група стосується проектів, які керовані міжнародними організаціями, в яких ЄС та його держави-члени відіграють активну роль, але не є організаторами чи власниками проектів.

Група 3: Митні ініціативи, які потребують подальшого вивчення та погодження

Третя група містить проекти, для яких буде потрібно подальше обговорення, перш ніж вони зможуть знайти конкретне місце в ІТ-плані.

Проекти розгортатимуться на різних етапах: від підготовки та розроблення до конструювання, тестування, міграції та остаточного введення в експлуатацію.

У відповідних випадках загальні технічні специфікації будуть визначені Держмитслужбою у тісній співпраці з відповідними комітетами Єврокомісії (DG TAXUD тощо) та підлягатимуть розгляду для їх затвердження за 12 місяців до запланованої дати розгортання (впровадження) відповідної митної електронної системи.

Держмитслужба має забезпечити, щоб суб'єкти ЗЕД своєчасно отримували технічну інформацію, потрібну їм для того, щоб оновлювати їхні електронні системи та підключатися до нових чи модернізованих митних електронних систем,

передбачених у цьому Стратегічному плані. Про будь-які зміни суб'єктів господарювання потрібно повідомляти в період між 6 та 12 місяців до розгортання конкретної системи, якщо цього вимагає обсяг та характер зміни, щоб дати змогу суб'єктам ЗЕД планувати та коригувати свої системи та інтерфейси.

Суб'єкти ЗЕД повинні будуть вжити заходів, необхідних для отримання змоги використовувати відповідні електронні системи одразу після введення їх у дію і не пізніше дат завершення, визначених у цьому документі.

Інформація про внесення змін до відповідного програмного забезпечення або розробки нового програмного забезпечення публікується на офіційному веб-сайті Держмитслужби в мережі Інтернет або може доводитись до відома суб'єктів ЗЕД іншими комунікаційними каналами, наприклад, через чат-бот Єдиного вікна для міжнародної торгівлі тощо.

2.1. Група 1: Митні інформаційні системи

Впровадження національних автоматизованих систем митного контролю та оформлення.

Створення нової Єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів – ЄАІС

1. ЄАІС складається з функціональних систем центрального та локального рівнів, що функціонують на національному та/або міжнародному рівні, та засобів їх забезпечення.

2. До функціональних систем ЄАІС належать:

автоматизована система митного оформлення «Центр» (далі – АСМО «Центр»);

автоматизована система митного оформлення (далі – АСМО) та локальні підсистеми АСМО територіальних органів Держмитслужби, що взаємодіють з АСМО «Центр»;

Єдиний державний інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» (далі – ЄВМТ);

електронна транзитна система, що функціонує на національному рівні (далі – ЕТС).

3. До засобів забезпечення функціонування ЄАІС належать:

центри обробки даних та серверні приміщення;

центральне сховище даних, сервери додатків, технологічні сервіси (комплекси) та автоматизовані робочі місця користувачів ЄАІС;

відомча електронна комунікаційна мережа Держмитслужби (далі – ВКМ) і локальні обчислювальні мережі апарату Держмитслужби та її територіальних органів;

програмно-технічний комплекс Держмитслужби «Електронна пошта» (далі – ПТК «Електронна пошта»).

2.1.1. Автоматизована система митного оформлення. Центральний компонент – АСМО «Центр»

1. Опис та обґрунтування

В умовах воєнного стану і післявоєнний період здатність Держмитслужби до швидкої трансформації процесів є одним з головних завдань, зумовленим інтенсифікацією заходів щодо підготовки інтеграції України до Європейського Союзу. При цьому важливо забезпечити високий темп впровадження нових рішень, що, в свою чергу, вимагає нових уніфікованих підходів до архітектури ІТ-процесів, збалансованого підходу до кадрового і фінансового забезпечення всіх ланок виконання трансформаційних проєктів – від аналізу та оптимізації операційних процесів, управління проєктами та ресурсами, до принципів уніфікації ІТ-рішень та створення нової гнучкої та надійної інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

У Держмитслужбі та територіальних підрозділах утворено значну кількість різноформатних інформаційних баз даних, картотек та дрібних обчислювальних міні-центрів (серверних приміщень), що значно ускладнює систематизацію, зберігання та аналітичну обробку інформації. Як наслідок, відсутня можливість у формуванні достовірних статистичних відомостей щодо ефективності реалізації завдань, віднесених до сфер їх відповідальності, що, у свою чергу, унеможливує як належне перспективне прогнозування, так і оперативне прийняття дієвих управлінських рішень.

Поточними передумовами для впровадження та реалізації оновленої версії АСМО «Центр» також є наступні досягнення впродовж останнього року, а саме:

реалізовано можливість сплати суб'єктами ЗЕД мита, податків, грошових коштів на єдиний депозитний рахунок та його використання під час здійснення митних операцій незалежно від того, до якого митного органу подано декларацію на товари;

забезпечено можливість отримання суб'єктами ЗЕД інформації про стан їх єдиного особового рахунку, довідкових відомостей про рух грошових коштів та їх витрачання в режимі часу, близькому до реального, що дозволило мінімізувати випадки відмови у випуску товарів у зв'язку з відсутністю грошових коштів;

реєстрація декларацій на товари та випуск товарів, щодо яких не виявлено ризиків порушення законодавства, почала здійснюватися переважно в автоматичному режимі;

запрацював, в дослідній експлуатації, механізм подання заявок на включення до реєстру авторизованих економічних операторів (АЕО).

2. Цілі

уніфікація і стандартизація автоматизованих систем шляхом створення багатофункціональної централізованої інтегрованої автоматизованої системи ЄАІС, до складу якої входитимуть вищезазначені інформаційні підсистеми;

уніфікувати та автоматизувати основні процеси щодо надання рішень митними органами у порядку, визначеному статтями 19-3–19-18 МКУ;

створити спеціалізований інструмент по контролю ефективності роботи окремих структурних підрозділів в даному напрямку;

оптимізувати процес взаємодії між різними задіяними структурними підрозділами;

уніфікувати підхід до подання заяв і їх опрацювання за різними типами;

сформувати базу даних відомостей, які можуть бути використані під час здійснення митного контролю та митного оформлення, а також при аналізі і управлінні ризиками.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

Департамент профілювання митних ризиків

4. Правова основа

Базовий правовий акт – МКУ.

Стаття 31-35 МКУ, щодо використання інформаційних технологій та електронних інформаційних ресурсів у митній справі.

Глави 12-26 МКУ щодо митних режимів.

Глава 27 МКУ щодо виконання митних формальностей під час переміщення і пропуску товарів, транспортних засобів через митний кордон України.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 569-р. (п. 12, 14).

Стратегічна ціль IV «Трансформація митних послуг в електронну форму» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. п. 2.2.1, 2.1.1, 2.1.2 Портфелю проектів цифрового розвитку і цифрової трансформації).

5. Посилання та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗВД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	1-4 квартал 2023 року – 1 квартал 2024 року
2	Правове забезпечення	2-3 квартал 2023 року – 1 квартал 2024 року
3	Етап ініціації проекту	3-4 квартал 2023 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	1-2 квартал 2024 року
	Тестування	3 квартал 2024 року
	Перехідна фаза	4 квартал 2024 року
	Впровадження та навчання	4 квартал 2024 року
5	Промислова експлуатація	1 квартал 2025 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

6. Очікувана ІТ-архітектура

В концепт ЄАІС закладено оновлену централізовану 3-ланкову архітектуру, додаток є Web-орієнтованим та створений з використанням передових технологій та стеків програмування, з використанням патернів проектування, принципів SOLID та DRY, застосовані гнучкі методології розробки.

Реалізація даного централізованого підходу дозволить уникнути використання локальних (децентралізованих) баз даних поточної версії АСМО «Інспектор», переглянути питання реплікації даних (створення лише однієї чи двох архівних копій ЦБД).

Введення в експлуатацію центрального компонента ЄАІС – АСМО «Центр», наказом Держмитслужби від 29.05.2023 № 228 – відправна точка використання та переходу на нову систему митного оформлення з базовим переліком компонентів та складових підсистем на центральному рівні.

Розробка оновленої системи митного оформлення, як ключового та центрального компонента ЄАІС, поєднує в собі як функціональні, так і нефункціональні цілі. Основний вектор розробки має забезпечити інтеграцію та гармонізацію національного домену з ЄС, орієнтованого на обмін інформацією з митними адміністраціями країн-учасниць ЄС, створення гнучкої та масштабованої архітектури з модульною компоновкою, яка функціонує згідно з сервіс-орієнтованим підходом. Окремим аспектом створюється інструмент для взаємодії суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (як резидентів, так і нерезидентів) з Держмитслужбою з урахуванням моделі даних та бізнес-процесів ЄС.

Принципи функціонального аспекту:

функціонування системи з урахуванням вимог рішень та технічних регламентів ЄС (DG TAXUD);

забезпечення інтеграції компонентів із розробкою АРІ для зовнішніх інтерфейсів;

підтримка інструментів міжнародної торгівлі з можливістю їх подальшого вдосконалення;

захист прав правовласників;

удосконалення моделі комунікації з бізнесом та СВЕД із отриманням зворотного зв'язку;

автоматизація процесів та спрощення процедур з подальшою мінімізацією впливу людського фактору;

створення наскрізної архітектури автоматизованої системи митного оформлення, яка базується на системі прийняття рішень митних органів.

Принципи нефункціонального аспекту:

реалізація гнучкої модульної архітектури на сучасних стеках розробки та впровадження з використанням патернів слабозв'язаних компонентів;

забезпечення тестування коду, модулів та компонентів;

забезпечення спостереження системи з впровадженням інструментів моніторингу та відстежуваності інцидентів;

удосконалення процесів розробки, доставки та безперервної інтеграції програмних компонентів.

До складу системи можуть входити додаткові компоненти для інтеграції із поточними системами та інші.

7. Взаємозв'язки з іншими проектами

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомлення митних органів, які можуть надсилатись в процесі розгляду заявки або управління наданим рішенням, інструментів подачі додаткової інформації та заяв, візуалізації переліку рішень митних органів, наданих суб'єкту, та їх статусу, перегляду поданих заяв і отриманих рішень тощо;

АСУР – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу з метою оцінки ризиків при здійсненні митного контролю та митного оформлення;

NCTS – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу з метою забезпечення здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів за процедурою спільного транзиту.

Система управління гарантіями (GMS) – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу, у тому числі інформації про реєстрацію гаранта, надання авторизацій на застосування спрощень: загальна гарантія, загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 50 відсотків, загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70 відсотків, звільнення від гарантії та авторизацій на застосування транзитних спрощень: «використання загальної гарантії», «використання загальної гарантії із зменшенням розміру забезпечення референтної суми до 50 відсотків», «використання загальної гарантії із зменшенням розміру забезпечення референтної суми до 30 відсотків», «використання звільнення від гарантії». А також отримання від системи управління гарантіями інформації про наявний борг зі сплати митних платежів та факти порушення гарантом своїх зобов'язань.

Державні інформаційні ресурси, інформація з яких необхідна під час оцінки критеріїв відповідності при розгляді заяви в процесі прийняття рішення митними органами, а також при здійсненні моніторингу відповідності та інших операцій посадовими особами митних органів, уповноважених на прийняття рішень.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих в вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.1.2. Автоматизована система по роботі з рішеннями митних органів (Customs Decision System (CDS)-UA)

1. Опис та обґрунтування

Європейською комісією було створено систему прийняття митних рішень Customs Decision System (CDS) для реалізації спільних митних процесів на території держав-членів згідно з Митним кодексом Європейського союзу. При цьому рішення, які приймає держава-член Європейського союзу, буде дійсне у кількох або всіх державах-членах.

Проект передбачає розробку та впровадження цієї системи в Україні з метою поліпшення ефективності та швидкості окремих елементів митного контролю та зменшення адміністративних та фінансових витрат з боку бізнесу при здійсненні ЗЕД.

В Україні планується розробити аналогічне рішення – автоматизовану систему по роботі з рішеннями митних органів (скорочена назва CDS.UA), яке за своєю структурою даних та форматами обміну буде в цілому подібною до моделей і правил описаних в технічній документації DG TAXUD: https://taxation-customs.ec.europa.eu/online-services/online-services-and-databases-customs/cds-customs-decisions-system_en.

CDS.UA є IT-системою для роботи із заявами суб'єктів ЗЕД на прийняття рішень митними органами і управління наданими рішеннями та авторизаціями, яка заснована на прикладі європейської IT системи CDS.

CDS.UA має бути інтегрована з наявними системами Держмитслужби, що надасть можливість митним органам забезпечити цілісність і ефективність виконання покладених на них завдань і функцій, а також надасть зручні інструменти суб'єктам ЗЕД по взаємодії із митними органами з приводу отримання ними рішень митних органів та авторизацій на застосування спрощень.

Система має забезпечувати роботу із рішеннями митних органів, оформлених у формі електронних документів, стосовно таких типів рішень:

- 1) авторизації АЕО;
- 2) авторизації на застосування спрощення;
- 3) реєстрації гаранта;
- 4) дозволу на провадження виду діяльності, визначеного статтею 404 МКУ;
- 5) авторизації на застосування процедури кінцевого використання товарів.

2. Цілі

створити інформаційне середовища доступне як для уповноважених на прийняття рішень посадових осіб митних органів, так і для суб'єктів ЗЕД для подачі заяв в електронній формі на прийняття таких рішень;

уніфікувати та автоматизувати основні процеси щодо надання рішень митними органами у порядку, визначеному статтями 19-3 – 19-18 МКУ;

створити спеціалізований інструмент по контролю ефективності роботи окремих структурних підрозділів в даному напрямку;

оптимізувати процес взаємодії між різними задіяними структурними підрозділами;

уніфікувати підхід до подання заяв і їх опрацювання за різними типами;

сформувані базу даних відомостей, які можуть бути використані під час здійснення митного контролю та митного оформлення, а також при аналізі і управлінні ризиками.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. Посилання на BPM моделі

Рівень 3 BPM -> *ARIS BP: EU_Customs/Customs Business Processes/02_CBP L2-L3 HL and Business Requirement BPM/Enabling Business Domains/Authorizations/Decisions Management/01_Processes*

Рівень 4 BPM -> *ARIS BP: EU_Customs/ Customs Business Processes / 03_CBP L4 Функціональна вимога BPM / UCC Customs Decisions System / 01_Processes*

Для українського проекту (національного сегменту) щодо CDS.UA будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. Правова основа

Базовий правовий акт – МКУ

Стаття 19-3 – 19-18 МКУ, зокрема щодо рішень про надання:

1) авторизації АЕО;

2) авторизації на застосування спрощення;

3) реєстрації гаранта;

4) дозволу на провадження виду діяльності, визначеного ст. 404 МКУ;

5) авторизації на застосування процедури кінцевого використання товарів.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 569-р (п. п. 38, 46)

Стратегічна ціль IV «Трансформація митних послуг в електронну форму» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. п. 2.2.4, 2.2.8 Портфелю проєктів цифрового розвитку і цифрової трансформації)

6. Посилання та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	3-4 квартал 2023 року
2	Правове забезпечення	3-4 квартал 2023 року
3	Етап ініціації проєкту	2 квартал 2023 року
4	Етап реалізації проєкту	
	Розробка	4 квартал 2023 року – 1 квартал 2024 року
	Тестування	1 квартал 2024 року
	Перехідна фаза	2 квартал 2024 року
	Впровадження та навчання	3 квартал 2024 року
5	Промислова експлуатація	4 квартал 2024 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

7. Очікувана ІТ-архітектура

Два основні компоненти системи:

Модуль Єдиного вікна для міжнародної торгівлі для надання можливості суб'єктам ЗЕД через вебкабінет заповнювати і подавати заяви в електронній формі

до митних органів для прийняття рішень, комунікації з митними органами в процесі прийняття рішення, роботи з отриманими рішеннями тощо.

Система управління рішеннями митних органів – внутрішньовідомчий інформаційний модуль для роботи посадових осіб митних органів із отриманими заявами, надання відповідних рішень та авторизацій і управління ними.

Система охоплює два основні автономні компоненти, які взаємодіють між собою в рамках інформаційного обміну при роботі з рішеннями митних органів, а саме:

1. Систему управління рішеннями митних органів. Скорочена назва CDMS.UA.

2. Модуль Єдиного вікна для міжнародної торгівлі по роботі з рішеннями митних органів. Скорочена назва TP.UA.

CDMS.UA забезпечує реалізацію відповідних бізнес-процесів з боку посадових осіб митних органів по роботі із рішеннями митних органів в електронній формі та обмін інформацією з іншими системами, що забезпечують функціонування електронних інформаційних ресурсів митних органів.

TP.UA – забезпечує можливість суб'єктам ЗЕД через веб-інтерфейс подавати заяви на прийняття рішень митних органів, отримувати повідомлення про прийняті рішення митних органів, надавати додаткову інформацію та заяви, які стосуються роботи із рішеннями.

До складу системи можуть входити додаткові компоненти для інтеграції із поточними системами та інші.

8. Взаємозв'язки з іншими проектами

CDS має бути інтегрована з наявними системами Держмитслужби, що надасть можливість митним органам забезпечити цілісність і ефективність виконання покладених на них завдань і функцій, а також надасть зручні інструменти суб'єктам ЗЕД по взаємодії із митними органами з приводу отримання ними рішень митних органів та авторизацій на застосування спрощень.

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомлення митних органів, які можуть надсилатись в процесі розгляду заявки або управління наданим рішенням, інструментів подачі додаткової інформації та заяв, візуалізації переліку рішень митних органів, наданих суб'єкту та їх статусу, перегляду поданих заяв і отриманих рішень тощо;

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення, зокрема, надання: інформації про прийняті рішення митними органами і їх статус, надання документів, які подавались для прийняття рішення, надання інформації про наявні

у суб'єкта ЗЕД рішення та авторизації; отримання: інформації, що може бути необхідна для прийняття рішень митних органів, у тому числі реєстри, у тому числі Реєстр обліку осіб, що здійснюють операції з товарами, класифікатори та довідники, централізовані бази даних, рішення, прийняті митними органами (класифікаційні рішення, рішення про визначення митної вартості товарів, рішення про визначення країни походження товарів, рішення про призупинення митного оформлення товарів, що можуть містити об'єкти права інтелектуальної власності, дозволи на поміщення товарів в окремі митні режими тощо), протоколи про порушення митних правил, інформація про наявність у суб'єкта ЗЕД податкового боргу та іншої інформації.

«АСУР.Центр» – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу з метою оцінки ризиків при здійсненні митного контролю та митного оформлення;

NCTS – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу з метою забезпечення здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів за процедурою спільного транзиту.

Система управління гарантіями (GMS) – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу, у тому числі інформації про реєстрацію гаранта, надання авторизацій на застосування спрощень: загальна гарантія, загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 50 відсотків, загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70 відсотків, звільнення від гарантії та авторизацій на застосування транзитних спрощень: «використання загальної гарантії», «використання загальної гарантії із зменшенням розміру забезпечення референтної суми до 50 відсотків», «використання загальної гарантії із зменшенням розміру забезпечення референтної суми до 30 відсотків», «використання звільнення від гарантії». А також отримання від системи управління гарантіями інформації про наявний борг зі сплати митних платежів та факти порушення гарантом своїх зобов'язань.

Державні інформаційні ресурси, інформація з яких необхідна під час оцінки критеріїв відповідності при розгляді заяви в процесі прийняття рішення митними органами, а також при здійсненні моніторингу відповідності та інших операцій посадовими особами митних органів, уповноважених на прийняття рішень.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих у вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.1.3. Єдине вікно для міжнародної торгівлі (ЄВМТ)

1. Опис та обґрунтування

Впровадження «Єдиного вікна» у роботу митниці та контролюючих органів було ініційовано Міністерством фінансів України, а з 1 серпня 2016 року розпочалася практична реалізація постанови Кабінету Міністрів України від 25.05.2016 № 364 «Деякі питання реалізації принципу «єдиного вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю».

Протягом 2016-2020 років здійснено низку перетворень: від змін у законодавстві до впровадження інформаційно-технічних рішень для ефективного використання «Єдиного вікна», зокрема, розробки та запуску державного інформаційного веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі».

З прийняттям Закону України від 06 вересня 2018 р. № 2530-V «Про внесення змін до МКУ та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України», який набрав чинності 4 жовтня 2018 року, скоротилася кількість видів контролю, які проводили державні органи під час переміщення товарів через митний кордон, та почала діяти заборона вимагати у підприємств обов'язкового подання документів у паперовій формі.

28 жовтня 2020 року Європейська комісія запропонувала нову ініціативу, яка спростить обмін електронною інформацією про товари для різних органів, залучених до митного оформлення товарів. «Середовище єдиного вікна ЄС для митних органів» (EU SWE-C) посилить співпрацю та координацію між різними органами влади, а також підтримуватиме автоматизовану перевірку немитних формальностей для товарів, які ввозяться або вивозяться з ЄС.

Середовище єдиного вікна ЄС для митних органів зосереджено на процесі митного декларування та виконанні немитних формальностей, що регулюють транскордонне переміщення товарів. Враховуючи складність концепції ПЗ, ініціатива передбачає кілька компонентів впровадження.

2. Цілі

Механізм «Єдиного вікна» має забезпечувати:

- якісний контроль за виконанням підприємствами вимог законодавства;
- оперативний обмін інформацією між митницею, підприємствами та державними органами;
- протидію корупції – мінімізація офлайн-комунікацій під час здійснення контрольних процедур;
- спрощення здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Метою середовища Єдиного вікна для митних органів ЄС є створення цифрової бази для поглибленої співпраці між усіма прикордонними органами та полегшення адміністративних перевірок під час митного оформлення. «Єдине вікно» дозволить підприємствам і трейдерам надавати дані на єдиному порталі в окремій державі-члені, тим самим зменшуючи дублювання, час і витрати.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. Посилання на BPM моделі

На рівні ЄС – *Taxud Folder Structure/EU_Customs/Customs Business Processes/02_CBP L2-L3 HL and Business Requirement BPM/Enabling Business Domains/EU Customs Single Window – Certificate Exchange*

Taxud Folder Structure/EU_Customs/Customs Business Processes/03_CBP L4 Функціональна вимога BPM/EU Customs Single Window – обмін сертифікатами.

Для внутрішнього проекту (національного сегменту України) щодо ЄВМТ будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. Правова основа

Базовий правовий акт – МКУ.

Статті 31, 33-1 МКУ.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 569-р (п. 46).

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1467-р, яким затверджено Стратегію здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затверджено план заходів щодо її реалізації.

Стратегічна ціль IV «Трансформація митних послуг в електронну форму» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. 2.2.3 Портфелю проектів цифрового розвитку і цифрової трансформації)

6. Терміни та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Протягом 2022 року Держмитслужбою реалізовано механізм повернення коштів з бюджету через електронні заяви.

Проведені доопрацювання функціоналу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» для контролюючих органів. Додатково реалізовано механізм отримання 4-х типів нових дозвільних документів: 2-х документів від Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів та 2-х документів від Міністерства аграрної політики України. Реалізовано механізм повернення коштів з бюджету через електронні заяви.

Також, на виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 01 березня 2022 року № 174 «Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану» (зі змінами) Держмитслужбою розроблено систему електронного декларування вантажів гуманітарної допомоги. На сьогодні особи, які ввозять в Україну гуманітарну допомогу, мають можливість створити е-декларацію для гуманітарного вантажу в Особистому кабінеті на Єдиному державному інформаційному вебпорталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» (<https://cabinet.customs.gov.ua>). Для цього таким особам необхідно ідентифікуватися за допомогою особистого кваліфікованого електронного підпису (КЕП) або будь-яким із засобів Інтегрованої системи електронної ідентифікації <https://id.gov.ua>.

Етапи та строки

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	2 квартал 2016 року
2	Правове забезпечення	2 квартал 2016 року – 1 квартал 2024 року
3	Етап ініціації проекту	2 квартал 2016 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	1-2 квартал 2018 року

	Тестування	3 квартал 2018 року
	Перехідна фаза	3 квартал 2018 року – 4 квартал 2024 року
	Впровадження та навчання <i>(в частині проведення інтеграції з системою Е-дозвіл в середині України та інтеграції до Єдиного вікна митних органів ЄС)</i>	4 квартал 2024 року – 1 квартал 2025 року
5	Промислова експлуатація	3 квартал 2025 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

7. Очікувана ІТ-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі впроваджується централізована модель ЄАІС, до складу основних функціональних систем якої і входить Єдиний державний інформаційний вебпортал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі».

8. Взаємозв'язки з іншими проектами

Для гармонізації відомостей, що надаються через Єдиний державний інформаційний вебпортал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі», затверджуються набір гармонізованих відомостей для надання через Єдиний державний інформаційний вебпортал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» та формати, структура заяв, звернень, запитів, скарг, інших документів, подання яких до митних органів передбачено законодавством України з питань митної справи та які можуть подаватися в електронній формі, а також документів, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та подання яких митним органам передбачено законодавством України з питань митної справи в електронній формі, протоколи обміну даними й інші технічні специфікації.

ЄВМТ має бути інтегрована з наявними системами Держмитслужби, що надасть можливість митним органам забезпечити цілісність і ефективність виконання покладених на них завдань і функцій, а також надасть зручні інструменти суб'єктам ЗЕД по взаємодії із митними органами з приводу отримання ними даних щодо залишків коштів по гарантіях (як загальних, так і індивідуальних).

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних), зокрема з наступними основними суміжними системами:

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення;

«АСУР.Центр» – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх

статусу з метою оцінки ризиків при здійсненні митного контролю та митного оформлення;

NCTS – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу з метою забезпечення здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів за процедурою спільного транзиту.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих в вищевказаних системах (за умови їх наявності).

Міністерство економіки України опрацьовує питання щодо продовження реалізації експериментального проекту створення Єдиної державної електронної системи дозвільних документів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 року № 895 «Про реалізацію експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної системи дозвільних документів» (далі – Е-Дозвіл), яка забезпечує можливість подання в електронному вигляді документів на отримання електронних публічних послуг.

Запуск «Е-Дозвіл» значно спростить процес отримання дозвільних документів та вирішить низку проблемних питань для бізнесу, інвесторів та країни в цілому.

Так, проектом передбачено:

спрощення, прискорення та нова якість взаємодії бізнесу та держави. Перенесення в цифровий формат забезпечить прозорість процесів для заявника та можливість відслідковувати свою заявку. Також проектом передбачається автоматична видача дозволу, там де не передбачено додаткових перевірок подавача заяви;

комплексне опрацювання, тобто робота за однією заявкою для цілого набору послуг. Це дозволить бізнесу більше не витратити час та ресурси на бюрократичні процедури;

максимальна прозорість для суспільства. На жаль, сьогодні значна частина ліцензійних дозвільних реєстрів існує у вигляді паперових книг або excel таблиць. Все це буде переведено у формат баз даних та налаштована взаємодія.

В рамках інтеграції з ЄВМТ планується забезпечити формування та отримання ліцензій на імпорт та експорт товарів, висновку про якість ввезених в Україну лікарських засобів, висновку про відповідність медичного імунобіологічного препарату вимогам державних і міжнародних стандартів, дозволів на ввезення в Україну та вивезення з України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів тощо.

2.1.4. Система управління гарантіями (GMS-UA)

1. Опис та обґрунтування

Управління гарантією повинно охоплювати:
 реєстрацію;
 перевірку наявності та дійсності;
 моніторинг суми гарантії;
 звільнення гарантії.

Таким чином, система управління гарантіями на рівні ЄС дозволить здійснювати моніторинг та управління індивідуальними та комплексними гарантіями, дійсними на всій митній території Союзу (за винятком транзиту).

Крім того, реалізація проекту дозволить здійснювати моніторинг базової суми гарантії, що діють на території ЄС, щодо існуючих митних боргів, щодо товарів, поміщених у режимі вільного обігу.

Впроваджена система також надасть базову підтримку в моніторингу гарантії, які мають бути надані для потенційних митних боргів.

На рівні ЄС існують 2 компоненти:

компонент 1 – «GUM»: центральний компонент транс-європейської системи охоплюватиме управління всеосяжними гарантіями, які можуть використовуватися більш ніж в одній державі-члені, і моніторинг контрольної суми для кожної митної декларації, додаткової декларації або відповідної інформації про відомості, необхідні для запису на рахунках щодо існуючих митних боргів або щодо митних боргів, які потенційно можуть виникнути для тимчасового зберігання та всіх митних процедур, як це передбачено Митним кодексом Союзу, за винятком транзиту, який обробляється в рамках проекту NCTS.

компонент 2 – «Управління національними гарантіями»:

Країни члени ЄС повинні забезпечити розгортання електронної системи на національному рівні для управління гарантіями, дійсними в одній країні відповідно до положень УСС. Це призведе до електронного обміну даними, що стосуються національних гарантії, між ЕО та митними органами.

Крім того, національний компонент 2 буде інтегрований із центральним компонентом 1, щоб отримати відповідні бізнес-дані, які існують у центральній системі, що також може вплинути на реалізацію національних систем, пов'язаних із управлінням гарантіями. Моніторинг комплексних гарантії у багатьох державах-членах включено до цього компоненту.

2. Цілі

автоматизація процесу передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу, у тому числі:

інформації про реєстрацію гаранта;

надання авторизацій на застосування спрощень: загальна гарантія; загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 50 відсотків; загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70 відсотків;

звільнення від гарантії та авторизацій на застосування транзитних спрощень: «використання загальної гарантії», «використання загальної гарантії із зменшенням розміру забезпечення референтної суми до 50 відсотків», «використання загальної гарантії із зменшенням розміру забезпечення референтної суми до 30 відсотків», «використання звільнення від гарантії»;

отримання від системи управління гарантіями інформації про наявний борг зі сплати митних платежів та факти порушення гарантом своїх зобов'язань.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. Посилання на BPM моделі

На рівні ЄС – рівень 3 BPM -> *ARIS BP: EU_Customs/ Customs Business Processes / 02_CBP L2-L3 HL and Business Requirement BPM / Enabling Business Domains/ Guarantee Management / 01_Processes*

L4 BPM -> *ARIS /Taxud Design/Taxud Folder Structure/EU_Customs/Customs Business Processes/03_CBP L4 Функціональна вимога BPM/UCC Customs Decisions System/01_Processes/Authorisations – Standard Process.*

Для внутрішнього проекту (національного сегменту України) щодо GMS.UA будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. Правова основа

Базовий правовий акт – МКУ.

Статті 13, 307 МКУ.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 № 569-р (п. 38, 46).

Стратегічна ціль IV «Трансформація митних послуг в електронну форму» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. 2.2.5 Портфелю проектів цифрового розвитку і цифрової трансформації).

6. Посилання та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	4 квартал 2023 року
2	Правове забезпечення	4 квартал 2023 року – 1 квартал 2024 року
3	Етап ініціації проекту	4 квартал 2023 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	1-2 квартал 2024 року
	Тестування	3 квартал 2024 року
	Перехідна фаза	4 квартал 2024 року
	Впровадження та навчання	4 квартал 2024 року – 1 квартал 2025 року
5	Промислова експлуатація	3 квартал 2025 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

Митні служби країн ЄС, які розробили свою національну систему GUM (компонент 2) і хочуть перевірити з'єднання від своєї національної системи до центрального компонента, матимуть часове вікно між 4 кварталом 2023 року і 2 кварталом 2025 року, щоб бути готовими. Їм потрібно буде встановити зв'язок із центральним компонентом UCC GUM (Система митних рішень – модуль CDS), щоб отримати елементи даних, пов'язані з проектом GUM.

При цьому, країни-члени, які обрали гібридне рішення для CDS (яке включає гібридний компонент GUM1), повинні бути готові до своїх оновлень CDS разом із запуском центрального компонента 1 GUM у 1 кварталі 2024 року, для якого тести на відповідність необхідно буде провести протягом 4 кварталу 2023 року та 1 кварталу 2024 року.

Кожна країна має спланувати коли вони запрацюють із підключенням свого національного компоненту GUM до центрального компонента з метою забезпечення суб'єктів ЗЕД системою, яка повністю покриває їхні потреби з періоду між 1 кварталом 2024 року та 2 кварталом 2025 року.

7. Очікувана IT-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі впроваджується централізована модель ЄАІС, до складової якого – АСМО «Центр», і входить модуль GMS.

8. Взаємозв'язки з іншими проектами

GMS має бути інтегрована з наявними системами Держмитслужби, що надасть можливість митним органам забезпечити цілісність і ефективність виконання покладених на них завдань і функцій, а також надасть зручні інструменти суб'єктам ЗЕД по взаємодії із митними органами з приводу отримання ними даних щодо залишків коштів по гарантіях (як загальних, так і індивідуальних).

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомлення митних органів;

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення;

«АСУР.Центр» – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу з метою оцінки ризиків при здійсненні митного контролю та митного оформлення;

NCTS – інтеграція з метою передачі інформації щодо наявних у суб'єкта ЗЕД рішень, дозволів і авторизацій, наданих митними органами, і їх статусу з метою забезпечення здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів за процедурою спільного транзиту.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих у вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.2. Група 2: Інформаційні системи для міжнародного митного співробітництва та обміну митною інформацією

2.2.1. Електронна транзитна система NCTS (Фаза 5, Фаза 6)

1. *Опис та обґрунтування*

Обсяг проекту полягає у створенні нових етапів NCTS для впровадження нових вимог DG TAXUD, моделі митних даних ЄС та встановлення необхідних інтерфейсів обміну з іншими системами.

NCTS автоматизує процедуру спільного та національного транзиту, а також контроль переміщень, що підпадають під процедуру МДП в межах ЄС. Поточна NCTS Фаза 4 також охоплює обробку даних безпеки при ввезенні та вивезенні товарів (транзитна декларація з даними безпеки).

17 березня 2021 року розпочалося національне застосування електронної транзитної системи (NCTS Фаза 4). За час національного застосування системи кількість транзитних декларацій, поданих українськими компаніями до системи NCTS Фаза 4, перевищила 8 000.

З 1 жовтня 2022 року, коли Україна приєдналась до Конвенції про процедуру спільного транзиту та розпочала міжнародне застосування NCTS Фаза 4, до кінця 2023 року митними органами оформлено майже 42 тис. транзитних декларацій.

NCTS Фаза 5 – напрямами розвитку є:

приведення обміну інформацією у відповідність до вимог щодо даних Митного кодексу Євросоюзу (UCC) та до моделі митних даних ЄС;

приведення у відповідність до нових законодавчих вимог щодо реєстрації подій у дорозі (буде запроваджено новий процес);

приведення у відповідність вимоги щодо можливості подання транзитної декларації до пред'явлення товару;

приведення у відповідність вимоги щодо включення до транзитної декларації скороченого набору даних; забезпечення переходу між NCTS Фаза 4 та NCTS Фаза 5 щодо процесів, обміну повідомленнями та операцій ІТ-систем.

NCTS Фаза 6 – Під час розробки бізнес-плану передбачається розглянути наступні аспекти:

нові вимоги до даних ENS;

інтерфейс із загальним репозиторієм ICS2;

інтерфейс з міжнародною системою eTIR.

2. *Цілі*

1) Метою транс-європейського проекту щодо NCTS є створення нових етапів NCTS для впровадження в існуючу систему нових вимог Митного кодексу ЄС,

Додатку В до Угоди про асоціацію, а також EUCDM з метою приведення вимог до даних у відповідність з міжнародними стандартами.

2) Україна приєдналась до Конвенції про процедуру спільного транзиту відповідно до Закону України від 30.08.2022 № 2555-IX та розпочала міжнародне застосування NCTS з 1 жовтня 2022 року шляхом використання NCTS Фаза 4. Обмін повідомленнями про переміщення товарів під процедурою спільного транзиту між Україною та іншими 35-ма країнами-учасницями Конвенції здійснюється із використанням мережі CCN/CSI.

Для впровадження NCTS Фаза 5 потрібно:

запровадити програмне забезпечення, яке відповідатиме технічним та функціональним вимогам NCTS Фаза 5;

забезпечити інтеграцію NCTS Фаза 5 іншими з національними системами, зокрема в частині автоматизованого аналізу та оцінки ризиків, перевірки дійсності реєстрації компаній, електронної реєстрації гарантій тощо;

мігрувати дані з NCTS Фаза 4 до NCTS Фаза 5, зокрема щодо діючих гарантій, наданих компаніям авторизацій на застосування транзитних спрощень тощо.

3) Створення комплексної системи захисту інформації (далі – КСЗІ) NCTS для забезпечення доступності інформаційно-комунікаційних систем (далі – ІКС) NCTS та захисту від несанкціонованого доступу, ознайомлення, модифікації та знищення даних, обробка яких виконується в зазначеній системі.

КСЗІ NCTS буде призначена для:

реалізації встановленої політики безпеки інформації;

розмежування доступу користувачів до інформації;

блокування несанкціонованих дій з інформацією, що потребує захисту, та іншими ресурсами, локалізації цих дій по відношенню до ресурсів ІКС NCTS та ліквідації їх наслідків;

забезпечення контролю та захисту потоків інформації, яка обробляється в ІКС NCTS;

запобігання навмисним чи ненавмисним спробам порушення конфіденційності, цілісності та доступності ресурсів в ІКС NCTS.

3. *Власник системи*

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент транзитних процедур

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. *Посилання на ВРМ моделі*

Функціональні вимоги 3-го рівня на рівні ЄС-> – *ARIS BP: EU_Customs/Customs Business Processes/02_CBP L2-L3 HL u Business Requirement BPM/Core Business Domains/Transit*

Для внутрішнього проекту (національного сегменту України) щодо NCTS будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. *Правова основа*

Базовий правовий акт – Конвенція про процедуру спільного транзиту.

Стаття 31 МКУ в частині функціонування на національному рівні електронної транзитної системи та їх складових, що використовуються для цілей процедури спільного транзиту, передбаченої Конвенцією про процедуру спільного транзиту.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 № 569-р (п. 48).

Стратегічна ціль І «Готовність до швидкої гармонізації митних сервісів у відповідності до європейського законодавства» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. 2.3.1. Портфелю проектів цифрового розвитку і цифрової трансформації).

Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 року № 1092 «Деякі питання реалізації положень Митного кодексу України щодо надання авторизацій».

Наказ Міністерства фінансів України від 07.10.2022 №325 «Про затвердження Порядку реалізації положень Конвенції про процедуру спільного транзиту на території України».

Накази Держмитслужби:

від 19.11.2021 року № 926 «Про затвердження Порядку роботи служби підтримки з питань спільного транзиту Держмитслужби»;

від 05.12.2023 №896 «Про електронну реєстрацію гарантій для цілей спільного транзиту із застосуванням електронної транзитної системи фази 5 (NCTS P5)».

6. *Посилання та ключові заходи*

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, запуск процедури придбання послуг з розробки програмного забезпечення за кошти міжнародних донорів, укладання контракту, виконання постачальником розробки програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для

роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки
Фаза 5

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	4 квартал 2021 року – 1 квартал 2022 року
2	Правове забезпечення	Закон України від 15 серпня 2022 року № 2510-ІХ розроблено з метою впровадження європейських практик у здійсненні митної справи в Україні, підготовки національного законодавства до виконання організаційних процедур для приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту від 20 травня 1987 року й участі України у Новій комп'ютеризованій транзитній системі (NCTS), яка використовується договірними сторонами Конвенції, і сприяння ефективному захисту прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
3	Етап ініціації проекту	
	Етап реалізації проекту	
	Розробка	
4	Тестування	1 квартал 2023 року Часткове тестування функціоналу програмного забезпечення системи національного транзиту, сумісного з NCTS – Фаза 5 (ERMIS) на відповідність розгорнутої системи Технічній специфікації на розробку програмного забезпечення системи національного транзиту, сумісного з NCTS – Фаза 5

		Паралельно з виконанням тест-кейсів, наданих постачальником послуг, розпочати Conformance Testing Mode 1 DG TAXUD.
	Перехідна фаза	
	Впровадження та навчання	
5	Промислова експлуатація	
6	Технічна підтримка	

Фаза б

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-модельовання	3 квартал 2023 року
2	Правове забезпечення	
3	Етап ініціації проекту	4 квартал 2023 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	
	Тестування	4 квартал 2024 року – 3 квартал 2025 року
	Перехідна фаза	
	Впровадження та навчання	
5	Промислова експлуатація	
6	Технічна підтримка	

7. Очікувана ІТ-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі впроваджується централізована модель ЄАІС, до основних функціональних систем якої входить електронна транзитна система, що функціонує на національному рівні (далі – ЕТС).

Призначенням ЕТС є забезпечення виконання митних формальностей, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту та МКУ, обмін інформацією та взаємодія між митними органами, у тому числі іноземних держав.

ЕТС функціонує на національному рівні та сумісна з New Computerised Transit System (NCTS), що функціонує на міжнародному рівні.

Для обміну інформацією для цілей процедури спільного транзиту країнами-учасницями Конвенції про процедуру спільного транзиту використовується Спільна комунікаційна мережа / Спільний системний інтерфейс Європейського Союзу (CCN/CSI).

8. Взаємозв'язки з іншими проектами

Держмитслужба працює над створенням сучасних, гнучких, багатофункціональних інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем з урахуванням кращих світових практик, з метою спрощення та вдосконалення митних процедур, створення ефективного та прозорого торговельного середовища.

В рамках розгортання системи NCTS Фаза 4 в Україні, яка є автономною системою, основними моментами є забезпечення функціональної надійності та необхідної інтеграції з існуючим програмним забезпеченням. До початку національного застосування NCTS Фаза 4 була інтегрована з автоматизованою системою управління ризиками, єдиним вікном, системою резервування грошових коштів, системою митного контролю в пунктах пропуску, які є складовими автоматизованої системи митного оформлення та єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів.

Портал трейдера для подання транзитних декларацій використовується як окремий інструмент в рамках пакету NCTS Фаза 4, наданого Україні. Держмитслужба також співпрацювала з компаніями, які розробляють програмне забезпечення для декларування товарів, з метою забезпечення можливості заповнення та подання декларацій ТІ за допомогою знайомого інтерфейсу програмного забезпечення, яке широко використовується декларантами в Україні. Цим компаніям було надано API Порталу трейдера.

NCTS Фаза 5 (Фаза 6) має бути інтегрована з наявними іншими національними системами Держмитслужби, що надасть можливість митним органам забезпечити цілісність і ефективність виконання покладених на них завдань і функцій, а також надасть зручні інструменти суб'єктам ЗЕД по взаємодії із митними органами при здійсненні операцій спільного транзиту.

Так, NCTS Фаза 5 (Фаза 6) має взаємодіяти, зокрема, з автоматизованою системою управління ризиками (АСУР) для забезпечення автоматизованої оцінки ризиків при транзитних переміщеннях, системою обліку осіб, які здійснюють операції з товарами, автоматизованою системою по роботі з рішеннями митних органів (CDS-UA), системою управління користувачами, IT-рішенням щодо реєстрації електронних гарантій (у разі відсутності відповідного функціоналу у самій системі), системами, які використовуються для подачі транзитних декларацій (у т.ч. Порталом трейдера).

2.2.2. Система управління імпортом (ICS2)

1. Опис та обґрунтування

Торгівля через кордони ЄС повинна відбуватись безпечно та швидко на основі ефективного митного контролю, що ґрунтується на оцінці ризиків та завчасного збору необхідних даних про товари до їх прибуття. За такими принципами побудована нова європейська система управління імпортом, в якій економічні оператори декларують дані за допомогою загальної декларації прибуття (ENS).

Основне завдання проекту: впровадити елементи автоматизованої системи управління імпортом, інтегрованої в Європейський митний простір, яка оброблятиме попередню інформацію про вантаж та аналіз ризиків і дозволить митним органам на ранній стадії реагувати на загрози у відповідній точці ланцюга поставок.

Очікуваними результатами реалізації проекту є запровадження нових можливостей митної безпеки, які:

підвищать захист громадян України та ЄС від загроз потрапляння ризикованих товарів на внутрішні ринки;

дозволять митним органам України та ЄС краще ідентифікувати вантажі високого ризику;

підтримуватимуть цілеспрямовані митні заходи на зовнішніх кордонах у кризових ситуаціях;

спростять обмін інформацією між економічними операторами (EO) та митними органами України та ЄС.

ICS2 сприятиме створенню абсолютно нової архітектури системи та поетапної заміни наявної транс-європейської системи ICS.

Реалізація програми на рівні ЄС буде здійснюватися в три етапи.

Етап 1: цей етап охопить зобов'язання відповідних суб'єктів господарювання (поштових операторів та повітряних експрес-перевізників) надавати мінімальні дані, тобто набір даних ENS перед навантаженням.

Етап 2: цей етап охопить впровадження нових зобов'язань ENS, пов'язаних з ними бізнес-процесів та процесів управління ризиками для всіх товарів, які переміщують повітряними видами транспорту.

Етап 3: цей етап охопить впровадження нових зобов'язань ENS, пов'язаних із ними бізнес-процесів та процесів управління ризиками для всіх товарів, які переміщують морськими та внутрішніми водними шляхами, а також автодорожніми та залізничними шляхами (включно з товарами в поштових відправленнях, які доставляють такими видами транспорту). Етап 3 буде запущено таким чином: спочатку перевізники морського та внутрішнього водного транспорту (крок 1), потім експедитори морського та внутрішнього водного транспорту (крок 2), а потім автомобільні та залізничні перевізники (крок 3)».

2. Цілі

Основне завдання проекту: гарантувати виконання імпорتنих операцій, які розпочались в Україні і пройдуть фіналізацію в певних країнах ЄС, без повторного подання даних для митної безпеки країн ЄС перед прибуттям (попередня інформація про вантажі).

Очікуваними результатами реалізації проекту є адаптація процедур імпорту (подання безпекових даних) в Держмитслужбі до правил і вимог Європейського союзу.

3. *Власник системи*

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. *Посилання на BPM моделі*

Існуючий рівень 3 BPM на рівні ЄС -> *ARIS BP: EU_Customs/ Customs Business Processes / 02_CBP L2-L3 HL and Business Requirement BPM/ Core Business Domains / Entry of Goods/ 01_Processes*

Рівень 3.5 і рівень 4 BPM: *ICS2-CFSS-BPML3.5-(2021-07-30)-v2.00, ICS2-CFSS-BPML4-(2021-07-30)-v2.00*

Для внутрішнього проекту (національного сегменту України) щодо ICS2 будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. *Правова основа*

Загальний репозиторій ICS2 використовується митними органами держав-членів для обробки відомостей про ввізні спрощені декларації, запитів на внесення змін, запитів на визнання недійсними, повідомлень про прибуття, інформації щодо представлення товарів, інформації щодо аналізу ризиків, запити та результати, контрольні рекомендації, контрольні рішення, а також результати контролю та інформація, якою обмінюються з суб'єктами господарювання чи іншими особами.

Загальне сховище ICS2 використовується Комісією та державами-членами з метою статистики та оцінки, а також для обміну інформацією про спрощену декларацію ввезення між державами-членами.

Загальний репозиторій ICS2 повинен взаємодіяти зі спільним торговим інтерфейсом, національними торговельними інтерфейсами, створеними державами-членами, і з національними системами входу.

6. *Терміни та ключові заходи*

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки розробки інтерфейсу обміну повідомленнями з центральною компонентною ICS 2.

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	2 квартал 2024 року
2	Правове забезпечення	3-4 квартал 2024 року
3	Етап ініціації проекту	2 квартал 2024 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	4 квартал 2024 – 2 квартал 2025 року
	Тестування	3 квартал 2025 року
	Перехідна фаза	4 квартал 2025 року – 1 квартал 2026
	Впровадження та навчання	2 – 3 квартал 2026 року
5	Промислова експлуатація	4 квартал 2026 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

Національний інтерфейс трейдера, створений державами-членами, повинен бути точкою входу до ICS2 для суб'єктів господарювання та інших осіб відповідно до статті 182 (1а) Імплементативного регламенту (ЄС) 2015/2447, де подається заявка державі-члену, яка керує національним торговим інтерфейсом.

Стосовно подання, внесення змін, визнання недійсними, обробки, зберігання відомостей про ввізні загальні декларації та повідомлень про прибуття, а також обмін інформацією між митними органами та суб'єктами господарювання та іншими особами суб'єкти господарювання та інші особи можуть обрати використання національного інтерфейсу трейдера, якщо він створений.

Інтерфейс національного трейдера, якщо він створений, повинен взаємодіяти зі спільним репозиторієм ICS2.

У 2024 році планується провести детальне ознайомлення з інтерфейсами взаємодії з системою (відповідно до документації DG TAXUD) і розробити механізм інтеграції з системою ICS2 ЄС.

6. Очікувана IT-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі впроваджується централізована модель ЄАІС, до основного компоненту якої, а саме АСМО «Центр», і планується будувати інтерфейс взаємодії з ICS 2.

7. Взаємозв'язки з іншими проектами

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомлення митних органів, які можуть надсилатись в процесі розгляду заявки або управління наданим рішенням, інструментів подачі додаткової інформації та заяв, візуалізації переліку рішень митних органів, наданих суб'єкту, та їх статусу, перегляду поданих заяв і отриманих рішень тощо;

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих у вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.2.3. Автоматизована система експорту (AES)

1. Опис та обґрунтування

Наразі формальності щодо експорту та виїзду, включно з функціями безпеки, охоплюються функціональністю фази 2 ECS.

Однак очевидно, що поточна версія ECS не охоплює повної функціональності, оскільки існують процедурні аспекти, передбачені митним законодавством, які не охоплюються автоматизованою функціональністю на рівні ЄС.

Наступний етап розвитку ECS, який забезпечить повну функціональність, пов'язану з експортом і вивезенням товарів, а також необхідні адаптації для відповідності УСС та його імплементаційним і делегованим актам, буде називатися AES.

AES має на меті автоматизацію завершення процедур експорту (включаючи реекспорт) і виїзних формальностей, що охоплюють загальні, національні та зовнішні домени.

Децентралізована система AES забезпечує зв'язок між митними органами держав-членів, а також між митними органами держав-членів та суб'єктами господарювання та іншими особами з метою подання та обробки експортних та реекспортних декларацій, якщо товари вивозяться з митної території Європейського Союзу. AES також може забезпечувати зв'язок між митними

органами держав-членів з метою передачі відомостей про спрощену декларацію виїзду в ситуаціях, зазначених у другому абзаці статті 271(1) Митного кодексу ЄС.

AES складається з таких загальних компонентів:

- (a) спільна мережа зв'язку;
- (b) центральні служби.

Держави-члени створюють такі національні компоненти:

- (a) національний портал трейдера;
- (b) національна експортна система («національна AES»);
- (c) спільний інтерфейс між AES і NCTS на національному рівні;
- (d) спільний інтерфейс між AES і Системою контролю руху акцизних товарів (EMCS) на національному рівні.

2. Цілі

Основне завдання проекту – гарантувати виконання експортних операцій, які розпочались в певній державі і пройдуть фіналізацію в іншій державі без повторного подання даних.

Очікуваними результатами реалізації проекту є адаптація процедур експорту в Держмитслужбі до правил і вимог Європейського союзу.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. Посилання на BPM моделі

Рівень 3 BPM на рівні ЄС-> ARIS BP: EU_Customs /митні бізнес-процеси / 02_CBP L2-L3 HL і бізнес-вимоги BPM / Основні домени бізнесу / Експорт і вихід / 01_Процеси

Детальний BPM рівня 4 -> ARIS BP: EU_Customs /Customs Business Processes / 03_CBP L4 Functional Requirement BPM/ Automated Export System (AES) / 01_Processes

Для внутрішнього проекту (національного сегменту України) щодо AES будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. *Правова основа*

Базовий правовий акт – МКУ.

Статті 31, 33-1 МКУ.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 569-р (п. 38).

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1467-р, яким затверджено Стратегію здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затверджено план заходів щодо її реалізації

Стратегічна ціль IV «Трансформація митних послуг в електронну форму» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства Фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. 2.2.1 Портфелю проектів цифрового розвитку і цифрової трансформації)

б. *Терміни та ключові заходи*

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки розробки інтерфейсу обміну повідомленнями з центральною компонентною AES.

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-модельовання	1 квартал 2024 року
2	Правове забезпечення	2-3 квартал 2024 року
3	Етап ініціації проекту	2 квартал 2024 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	3-4 квартал 2024 року
	Тестування	4 квартал 2024 року
	Перехідна фаза	4 квартал 2024 року
	Впровадження та навчання	1 квартал 2025 року
5	Промислова експлуатація	3 квартал 2025 року

6	Технічна підтримка	Протягом 3 років
---	--------------------	------------------

Національна AES повинна взаємодіяти з національним порталом трейдера і повинна використовуватися митними органами держави-члена для обробки експортних та реекспортних декларацій.

Держави-члени повинні забезпечити та підтримувати інтерфейс на національному рівні між своїми національними AES та EMCS для цілей статті 280 МКС та статей 21 та 25 Директиви Ради (ЄС) 2020/262 (8).

Держави-члени повинні забезпечити та підтримувати інтерфейс на національному рівні між їхніми національними AES та NCTS для цілей статті 280 МКС, статті 329(5), (6) та статті 333(2)(b) та (c) Імплементативного регламенту (ЄС) 2015/2447.

В 2024 році планується провести детальне ознайомлення з інтерфейсами взаємодії з системою (відповідно до документації DG TAXUD) і розробити механізм інтеграції з системою AES ЄС.

6. Очікувана IT-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі впроваджується централізована модель ЄАІС, до основного компоненту якої, а саме АСМО «Центр», і планується будувати інтерфейс взаємодії з AES.

7. Взаємозв'язки з іншими проектами

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомленнями митних органів, які можуть надсилатись в процесі розгляду заявки або управління наданим рішенням, інструментів подачі додаткової інформації та заяв, візуалізації переліку рішень митних органів, наданих суб'єкту, та їх статусу, перегляду поданих заяв і отриманих рішень тощо;

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих в вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.2.4. Впровадження обов'язкової тарифної інформації УСС (УСС ВТІ) та інтегрованої системи управління тарифами (ITMS)

1. Опис та обґрунтування

Обов'язкова тарифна інформація (ВТІ) — це письмове рішення про класифікацію тарифів, яке надається на запит, яке є юридично зобов'язальним для всіх митних адміністрацій Співтовариства.

ІТ-система ВТІ є центральною системою DG TAXUD для:

ВТІ, наданої усіма країнами ЄС, для зберігання та використання під час консультацій між сторонами;
надання статистичної інформації;
для управління тезаурусом;
додавання коментарів до спільних технологічних ініціатив (СТІ).

До інтегрованого тарифного середовища належать такі пов'язані з тарифами ІТ-системи:

TARIC — Інтегрований тариф Співтовариства

TQS — Система тарифних квот і нагляду

ЕВТІ — Європейська система обов'язкової тарифної інформації

ISPP — Інформаційна система процесингових процедур

ЕСІС — Європейський митний реєстр хімічних речовин

SMS — Система управління зразками

TARIC (Tarif Intégré Communautaire) складається з центральної бази даних DG TAXUD, в якій збирають усі дані, необхідні для процесу митного контролю та оформлення і формування тарифу Співтовариства.

У рамках системи TARIC дані оновлюються щоденно та надаються митним адміністраціям держав-членів.

Інформація наявна та зберігається на усіх офіційних мовах ЄС.

Країни-члени повинні мати можливість отримувати, інтерпретувати та застосовувати дані з TARIC у своїх системах митних адміністрацій та інформаційних системах.

Система ЕВТІ складається з таких загальних компонентів:

(а) Спеціальний портал трейдера ЄС для ЕВТІ;

(б) центральна система ЕВТІ;

(с) можливість моніторингу використання рішень ВТІ.

Держави-члени ЄС можуть створити, як національний компонент, національну систему інформації про тарифи («національна система ВТІ») разом із національним порталом трейдера.

2. Цілі

створення онлайн-сервісу для перегляду реєстру попередніх класифікаційних рішень, що дає змогу здійснювати запит інформації за ключовими словами в найменуванні товару та надання знеособленої інформації про класифікацію таких

товарів з масиву митних декларацій, під час оформлення яких перевірка класифікації товарів проводилася спеціалізованим підрозділом;

забезпечення можливості перегляду винесених митницею попередніх рішень про класифікацію товару та рішень про визначення коду товару з метою:

виключення рішень, скасованих у судовому порядку та за якими триває судове оскарження;

виявлення рішень з різними кодами згідно з УКТ ЗЕД на однакові товари (з однаковими характеристиками, визначальними для класифікації) та їх перегляд.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

4. Посилання на BPM моделі

Рівень 3 BPM на рівні ЄС -> *ARIS BP: EU_Customs/Customs Business Processes/02_CBP L2-L3 HL and Business Requirement BPM/Enabling Business Domains/BTI Management/01_Processes*

Рівень 4 BPM -> L4 BPM не планується.

5. Правова основа

Базовий правовий акт – МКУ.

Стаття 69 МКУ.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 № 569-р (п. п. 42, 43).

Стратегічна ціль IV «Трансформація митних послуг в електронну форму» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. 2.2.8 Портфелю проектів цифрового розвитку і цифрової трансформації).

6. Терміни та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування IT-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки ВТІ (як частина системи CDMS.UA)

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	1 квартал 2023 року
2	Правове забезпечення	2-3 квартал 2023 року
3	Етап ініціації проекту	2 квартал 2023 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	3-4 квартал 2023 року
	Тестування	4 квартал 2023 року
	Перехідна фаза	4 квартал 2023 року
	Впровадження та навчання	1 квартал 2024 року
5	Промислова експлуатація	3 квартал 2024 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

Етапи та строки ITMS (як частина системи «Інтегрований митний тариф»)

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	4 квартал 2023 року
2	Правове забезпечення	1 квартал 2024 року (із залученням Міністерства цифрової трансформації)
3	Етап ініціації проекту	Не визначено
4	Етап реалізації проекту	Не визначено
	Розробка	Не визначено
	Тестування	Не визначено
	Перехідна фаза	Не визначено
	Впровадження та навчання	Не визначено
5	Промислова експлуатація	Не визначено
6	Технічна підтримка	Не визначено

В 2024 році планується провести детальне ознайомлення з інтерфейсами взаємодії з системою (відповідно до документації DG TAXUD) і розробити механізм інтеграції з системою TARIC ЄС.

6. Очікувана ІТ-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі використовується програмно-інформаційний комплекс «Інтегрований митний тариф», інформація з баз даних якого доступна як через інтерфейс АСМО, так і через інтерфейс Єдиного вікна для міжнародної торгівлі – <https://cabinet.customs.gov.ua/tvinfo>

Цей програмно-інформаційний комплекс містить інформацію про заходи тарифного та нетарифного регулювання в розрізі кодів товарів за УКТ ЗЕД.

До складу системи можуть входити додаткові компоненти для інтеграції із поточними системами та інші.

7. Взаємозв'язки з іншими проектами

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомленнями митних органів, які можуть надсилатись в процесі розгляду заявки або управління наданим рішенням, інструментів подачі додаткової інформації та заяв, візуалізації переліку рішень митних органів, наданих суб'єкту, та їх статусу, перегляду поданих заяв і отриманих рішень тощо;

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих у вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.2.5. Підсистема реєстрації та ідентифікації економічних операторів 2 (EORI2)

1. Опис та обтунтування

Система EORI забезпечує унікальну реєстрацію та ідентифікацію на рівні Союзу суб'єктів господарювання та інших осіб.

Система EORI складається з таких компонентів:

- (a) центральна система EORI;
- (b) національні системи EORI, створені державами-членами.

Метою проекту UCC EORI2 є створення унікальної системи реєстрації та ідентифікації економічних операторів та інших осіб для цілей застосування митного законодавства Європейського Союзу. Проект спрямований на оновлення існуючої системи EORI та веб-сервісів UCC EOS відповідно до правових змін до Митного кодексу ЄС.

2. Цілі

Очікуваними результатами реалізації проекту є адаптація процедур акредитації суб'єктів ЗЕД в Держмитслужбі до правил і вимог Європейського союзу.

EORI також можна використовувати в контексті європейського морського єдиного вікна, враховуючи те, що він дає змогу трейдерам виконувати деякі митні формальності через національне морське єдине вікно.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. Посилання на BPM моделі

Для внутрішнього проекту (національного сегменту України) щодо EORI2 будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. Правова основа

Базовий правовий акт – МКУ.

Стаття 455 визначає механізм обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками зовнішньоекономічних відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи.

Стратегічна ціль І «Готовність до швидкої гармонізації митних сервісів у відповідності до європейського законодавства» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. 2.2.3. Портфелю проектів цифрового розвитку і цифрової трансформації).

6. Терміни та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки розробки інтерфейсу обміну повідомленнями з центральною компонентною EORI 2.

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	1 квартал 2024 року
2	Правове забезпечення	2-3 квартал 2024 року
3	Етап ініціації проекту	2 квартал 2024 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	3-4 квартал 2024 року
	Тестування	4 квартал 2024 року
	Перехідна фаза	4 квартал 2024 року
	Впровадження та навчання	1 квартал 2025 року
5	Промислова експлуатація	3 квартал 2025 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

Національна система EORI, якщо вона створена, повинна використовуватися митним органом держави-члена, яка її створила, для обміну та зберігання даних EORI.

Національна система EORI повинна взаємодіяти з центральною системою EORI на рівні ЄС.

В 2024 році планується провести детальне ознайомлення з інтерфейсами взаємодії з системою (відповідно до документації DG TAXUD) і розробити механізм інтеграції з системою EORI 2 ЄС.

6. Очікувана ІТ-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі впроваджується централізована модель ЄАІС, до основних компонентів якої, а саме АСМО «Центр» та ЄВМТ, і планується будувати інтерфейс взаємодії з EORI 2.

7. Взаємозв'язки з іншими проектами

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомлення митних органів, які можуть надсилатись в процесі розгляду заявки або управління наданим рішенням, інструментів подачі додаткової інформації та заяв, візуалізації переліку рішень митних органів, наданих суб'єкту, та їх статусу, перегляду поданих заяв і отриманих рішень тощо;

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих в вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.2.6. Підсистема уповноважених (авторизованих) економічних операторів (АЕО)

1. Опис та обґрунтування

Система АЕО УСС є інструментом для керування заявками та дозволами на отримання АЕО та вимагає застосування стандартних процесів прийняття рішень до всіх митних рішень.

Проект УСС АЕО охоплює чотири основні компоненти: незначне вдосконалення, значне вдосконалення, прямий доступ трейдерів і вдосконалення взаємного визнання (MR).

Законодавчі положення, визначені в УСС та УСС ІА/ДА, передбачають зміни в процесах управління заявками та дозволами АЕО та вимагають застосування стандартних процесів прийняття рішень до всіх митних рішень. Ці положення також вносять зміни в процеси інших митних сфер діяльності, де статуси УЕО, надані ЄС або країнами-партнерами, мають бути декларовані в митних деклараціях та інших деклараціях (ENS, EXS тощо), щоб дозволити УЕО отримати вигоду від спрощень, полегшень і більш сприятливих процедур.

Система АЕО повинна уможливлювати зв'язок між Комісією, митними органами держав-членів, суб'єктами господарювання та іншими особами з метою подання та обробки заявок АЕО та надання дозволів АЕО, а також управління будь-якою подальшою подією, яка може вплинути на оригінальне рішення, як зазначено в частині 1 статті 30 Імплементативного регламенту (ЄС) 2015/2447.

Система АЕО складається з таких загальних компонентів:

(а) Спеціальний портал трейдера для АЕО;

(b) центральна система АЕО.

Держави-члени можуть створювати такі національні компоненти:

- (a) національний портал трейдера;
- (b) національна система уповноваженого економічного оператора («національна система АЕО»).

2. Цілі

Запровадження в Україні інституту авторизованого економічного оператора (АЕО) сприяє наближенню митного законодавства України до європейських стандартів, що не тільки спрощує та полегшує міжнародну торгівлю, але й забезпечує участь українських АЕО у формуванні безпечних ланцюгів постачання товарів та підвищує їх конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

АЕО – це особливий статус, який засвідчує високий ступінь довіри до суб'єкта господарювання та надає йому суттєві спрощення при здійсненні митних формальностей.

Статус АЕО може надати підприємству такі вигоди як:

1. спрощене декларування;
2. економія часу і коштів за рахунок:
 - а) більш швидкого процесу переміщення товарів через митний кордон (наприклад, першочергове проходження митних формальностей, використання спеціальних смуг тощо);
 - б) не заїзду на термінал;
3. зниження ризиків у системі митного оформлення (наприклад, щодо контролю класифікації товарів, митної вартості тощо);
4. право самостійно накладати пломби на транспортні засоби.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. Посилання на BPM моделі

Для внутрішнього проекту (національного сегменту України) щодо АЕО будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. Правова основа

Базовий правовий акт – МКУ.

Статті 12, 13, 14 МКУ визначають механізм отримання статусу авторизованого економічного оператора та подальші спрощення і переваги для суб'єктів ЗЕД, які отримують такий статус.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 травня 2020 р. № 569-р (п. 42,43).

Стратегічна ціль I «Готовність до швидкої гармонізації митних сервісів у відповідності до європейського законодавства» Стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів, реалізованого наказом Міністерства фінансів України від 15.12.2022 № 435 (п. 2.2.4. Портфелю проектів цифрового розвитку і цифрової трансформації).

Закон України від 02 жовтня 2019 р. № 141-ІХ «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів».

Постанови Кабінету Міністрів України:

від 29 липня 2020 р. № 665 «Про деякі питання функціонування авторизованих економічних операторів».

від 27 січня 2021 р. № 50 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру авторизованих економічних операторів».

від 03 лютого 2021 р. № 70 «Про затвердження форми, опису та правил використання національного логотипа авторизованого економічного оператора та форми сертифіката авторизованого економічного оператора».

від 27 вересня 2022 р. № 1092 «Деякі питання реалізації положень Митного кодексу України щодо надання авторизацій».

Наказ Міністерства фінансів України від 29.10.2021 № 568 «Про затвердження Вимог до характеристик пломб спеціального типу, ведення їх обліку та зберігання».

6. Терміни та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування суб'єктів ЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки розробки інтерфейсу обміну повідомленнями з центральною компонентною АЕО.

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	1 квартал 2020 року
2	Правове забезпечення	4 квартал 2019 року – 4 квартал 2023 року
3	Етап ініціації проекту	2 квартал 2020 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	4 квартал 2023 року – 1 квартал 2024 року
	Тестування	2 квартал 2024 року
	Перехідна фаза	2 квартал 2024 року
	Впровадження та навчання	3 квартал 2024 року
5	Промислова експлуатація	4 квартал 2024 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

Національна система АЕО, якщо вона створена, повинна використовуватися митним органом держави-члена, яка її створила, для обміну та зберігання інформації, що стосується заявок і рішень АЕО, або будь-якої подальшої події, яка може вплинути на початкове рішення.

Національна система АЕО повинна взаємодіяти з національним порталом трейдера, якщо він створений, і з центральною системою АЕО.

В 2024 році планується провести детальне ознайомлення з інтерфейсами взаємодії з системою (відповідно до документації DG TAXUD) і розробити механізм інтеграції з системою АЕО ЄС.

Окремим блоком буде розглянуто можливість взаємного визнання програми уповноважених економічних операторів (АЕО МРА) в частині розгортання стандартного інтерфейсу для обміну даними АЕО з країнами-партнерами (оновлений Міжсистемний інтерфейс EOS, який дозволяє розповсюджувати дані АЕО, отримані від країн-партнерів, до держав-членів ЄС) і підтверджувати статус АЕО країн-партнерів у системах транзакцій ЄС.

6. Очікувана ІТ-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі впроваджується централізована модель ЄАІС, до основних компонентів якої, а саме АСМО «Центр» та ЄВМТ, і планується будувати інтерфейс взаємодії з АЕО.

7. Взаємозв'язки з іншими проектами

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомлення митних органів, які можуть надсилатись в процесі розгляду заявки або управління наданим рішенням, інструментів подачі додаткової інформації та заяв, візуалізації переліку рішень митних органів, наданих суб'єкту, та їх статусу, перегляду поданих заяв і отриманих рішень тощо;

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих в вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.2.7. Система боротьби з підробкою та піратством (COPIS)

1. Опис та обґрунтування

COPIS — це центральна система обміну інформацією, яка підтримує дотримання правил ЄС щодо прав інтелектуальної власності (ПІВ), де правовласники можуть попросити втручання митниці для вжиття заходів проти товарів, які порушують певні ПІВ.

COPIS взаємодіє з Європейським офісом по боротьбі з шахрайством (OLAF) та інформаційною системою боротьби з шахрайством (AFIS). Система додатково з'єднується з Офісом інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) і Порталом захисту інтелектуальної власності (IPEP).

Для реалізації функції сприяння захисту прав інтелектуальної власності в Держмитслужбі в 2021 році створено програмно-інформаційний комплекс «Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону», який містить всю необхідну інформацію як про оригінальні товари, так і про товари, що підозрюються у порушенні прав інтелектуальної власності, і дозволяє ідентифікувати наявність у пред'явлених до митного оформлення товарах зареєстрованих у митному реєстрі об'єкт (об'єкт авторського права, торговельну марку, промисловий зразок тощо).

Така ідентифікація здійснюється шляхом перевірки даних митної декларації, доданих до неї товаросупровідних документів та під час проведення митного огляду товарів.

Використання інформації митного реєстру дає можливість митникам відрізнити оригінальний товар від контрафактного.

2. Цілі

спростити роботу для митних органів і правовласників, надаючи інструмент для збору, керування та обміну всією інформацією для дій, що міститься в Порядку застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії митних органів з правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами, і даними щодо випадків, коли випуск товарів було призупинено або товари були затримані митницею;

забезпечити загальну документацію та інформаційну базу даних, відкриту для будь-яких консультацій відповідними службами в митних органах та правовласника, дотримуючись при цьому правил безпеки та захисту даних;

створення повідомлень, моделей, звітів і статистичних даних;

обмінюватися інформацією в безпечному електронному середовищі;

зберігати певну історію дій з об'єктами права інтелектуальної власності, що дозволяє аналізувати тенденції.

3. Власник системи

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент нетарифного регулювання

Департамент організації виконання митних формальностей

4. Посилання на BPM моделі

Документ BPM-моделі COPIS SPM-REQ на рівні ЄС:
<https://circabc.europa.eu/ui/group/3d2149a1-fe92-4981-9b12-3374d670a008/library/1f7b8754-6d2a-4ecb-96a4-1c2270e5a7d3/details>

Для внутрішнього проекту (національного сегменту України) щодо програмно-інформаційного комплексу «Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону», будуть розроблені детальні BPM моделі національного рівня та особливостей.

5. Правова основа

Базовий правовий акт – МКУ.

Стаття 397-403 МКУ, в яких визначено заходи митних органів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.

Стаття 398 МКУ визначає порядок ведення та використання митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.

План заходів з реформування та розвитку системи органів, що реалізують митну політику, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 р. № 569-р (п. 54)

Наказ Міністерства фінансів України № 281 від 09.06.2020р. «Про затвердження Порядку застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії митних органів з правласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами та Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України».

6. Терміни та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки розробки інтерфейсу обміну повідомленнями з центральною компонентною COPIS ЄС та правласниками торгівельних марок.

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	1 квартал 2020 року
2	Правове забезпечення	4 квартал 2019 року – 4 квартал 2023 року
3	Етап ініціації проекту	2 квартал 2020 року
4	Етап реалізації проекту	
	Розробка	4 квартал 2023 року – 1 квартал 2024 року
	Тестування	2 квартал 2024 року
	Перехідна фаза	2 квартал 2024 року
	Впровадження та навчання	3 квартал 2024 року
5	Промислова експлуатація	4 квартал 2024 року
6	Технічна підтримка	Протягом 3 років

Держава створює правласникам можливість наповнити цей митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності інформацією про належні майнові права.

Тобто автоматично ця інформація про права інтелектуальної власності в реєстр не потрапляє.

Правовласник, який має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його права на об'єкт права інтелектуальної власності, має право подати до митниці заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності шляхом внесення відповідних відомостей до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону. У заяві про внесення даних в реєстр вказується строк реєстрації в реєстрі – 6 місяців або 1 рік, після спливу цього строку, правовласник може звернутися з проханням продовжити строк реєстрації у митному реєстрі.

В 2024 році планується провести детальне ознайомлення з інтерфейсами взаємодії з системою (відповідно до документації DG TAXUD) і розробити механізм інтеграції з системою COPIS ЄС.

6. Очікувана IT-архітектура

На сьогодні в Держмитслужбі впроваджується централізована модель ЄАІС, до основних компонентів якої, а саме АСМО «Центр» та ЄВМТ, і планується будувати інтерфейс взаємодії з діючим ІПК в Держмитслужбі та центральним модулем COPIS.

7. Взаємозв'язки з іншими проектами

Має бути забезпечена можливість інформаційного обміну (отримання чи передача даних) зокрема з наступними основними суміжними системами:

ЄВМТ – для надання суб'єктам ЗЕД інтерфейсу подачі заяв на прийняття рішень митних органів, роботи з повідомлення митних органів, які можуть надсилатись в процесі розгляду заявки або управління наданим рішенням, інструментів подачі додаткової інформації та заяв, візуалізації переліку рішень митних органів, наданих суб'єкту, та їх статусу, перегляду поданих заяв і отриманих рішень тощо;

АСМО «Центр» – інтеграція з метою передачі/отримання інформації, необхідної при здійсненні митного контролю та митного оформлення.

Інформаційний обмін має здійснюватися з використанням механізмів, реалізованих в вищевказаних системах (за умови їх наявності).

2.3. Група 3: Митні ініціативи, які потребують подальшого вивчення та погодження

2.3.1. Єдина система керування користувачами та цифрового підпису (UUM&DS)

1. Опис та обґрунтування

Мета цього проекту — підготувати робочі рішення для прямого та гармонізованого з ЄС доступу для торговців як послугу інтерфейсу «користувач-система», яка буде інтегрована в електронні митні системи, як визначено в конкретних проектах згідно з МКС. Єдина система управління користувачами та цифровими підписами буде інтегрована в портали відповідних електронних систем. Вона включає підтримку ідентифікації, доступу та управління користувачами відповідно до необхідних політик безпеки.

Перше розгортання відбулося разом із системою рішень митних органів згідно з МКС.

У подальшому це технічне рішення з управління автентифікацією та користувачами стане доступним для використання в рамках інших проектів згідно з МКС, таких як Обов'язкова тарифна інформація (BTI), Модернізована система управління авторизованими економічними операторами (AEO), Підтвердження статусу Союзу (PoUS) та Інформаційні листи (INF) для спеціальних процедур.

Система UUM&DS використовується для забезпечення автентифікації та перевірки доступу:

(a) суб'єктів господарювання та інших осіб з метою отримання доступу до EUCTP, загальних компонентів CDS, системи EBTI, системи AEO, системи INF SP та ICS2;

(b) персоналу Комісії з метою отримання доступу до EUCTP, загальних компонентів CDS, системи EBTI, системи EORI, системи AEO, ICS2, AES, NCTS, CRMS, CCI та системи INF SP для цілей обслуговування та управління системою UUM&DS.

2. Цілі

Основне завдання проекту: гармонізація процесу управління ідентифікацією користувачів в ключових системах Держмитслужби із автоматизованими системами держав-членів ЄС.

Очікуваними результатами реалізації проекту є: забезпечення безпечного авторизованого доступу до електронних митних систем держав-членів ЄС для

економічних операторів ЄС та інших осіб. Створення можливості використання єдиного облікового запису для реалізації спільних митних процесів з державами-членами ЄС. Окрім того – забезпечення уніфікованого механізму управління ролями, правами в системах з урахуванням всіх подій та обставин, які супроводжують роботу персоналу Держмитслужби. Централізація інформації про надані доступи та повноваження, спрощення ведення кадрової політики (ініціалізація та деактивація доступів персоналу).

3. *Власник системи*

Держмитслужба:

Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Департамент організації виконання митних формальностей

Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю

Департамент транзитних процедур

Департамент контролю та адміністрування митних платежів

4. *Правова основа*

Базовий правовий акт – МКУ

Законом України від 7 лютого 2023 року № 2919-ІХ «Про внесення змін до МКУ щодо електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг» внесені відповідні зміни до МКУ (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2919-20#n2>).

Крім того Президент України підписав Закон України від 1 грудня 2022 року № 2801-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації» – (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-ІХ#Text>), за яким взаємно визнаватимуться кваліфіковані електронні довірчі послуги та імплементується законодавство ЄС у сфері електронної ідентифікації.

В результаті близько 90 законів України про електронні довірчі послуги і послуги електронної ідентифікації будуть приведені у відповідність до європейських норм.

В Україні визнаватимуть:

статус європейських кваліфікованих надавачів;

статус засобів кваліфікованого електронного підпису чи печатки, що використовуються європейськими кваліфікованими надавачами при наданні електронних довірчих послуг;

перелік довірчих списків держав-членів ЄС, інформацію про які публікує Європейська Комісія.

Це дозволить українцям використовувати кваліфіковані підписи, отримані в ЄС, щоб мати послуги в Україні. Також це спростить електронну взаємодію з європейськими партнерами при веденні бізнесу.

5. Посилання та ключові заходи

Першим етапом є розробка концептуальної моделі системи, де буде визначено функціональні можливості та архітектуру системи. Написання функціональних вимог і їх затвердження.

Другий етап включає підготовку і затвердження технічних вимог, розробку програмного забезпечення та налаштування ІТ-інфраструктури, необхідної для роботи системи. За результатами цього етапу має бути проведено тестування системи на відповідність функціональним та технічним вимогам.

Третій етап буде пов'язаний із впровадженням системи в експлуатацію та проведення необхідного навчання для посадових осіб митних органів, а також інформування СЗЕД про впровадження нових інструментів взаємодії.

Етапи та строки

№	Етап	Строк
1	Бізнес-аналіз та бізнес-моделювання	4 квартал 2023 року
2	Правове забезпечення	1 квартал 2024 року (із залученням Міністерства цифрової трансформації)
3	Етап ініціації проекту	Не визначено
4	Етап реалізації проекту	Не визначено
	Розробка	Не визначено
	Тестування	Не визначено
	Перехідна фаза	Не визначено
	Впровадження та навчання	Не визначено
5	Промислова експлуатація	Не визначено
6	Технічна підтримка	Не визначено

6. Очікувана ІТ-архітектура

В Держмитслужбі на поточний час при доступі в АСМО використовується кваліфікований електронний підпис (далі – КЕП) на захищеному носії.

Для доступу в кабінет на ЄВМТ для суб'єктів ЗЕД для ідентифікації та авторизації також використовується КЕП або удосконалений цифровий підпис, в тому числі з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації – <https://id.gov.ua/>

Інформаційна взаємодія між гарантами (в тому числі в рамках NCTS) та митними органами здійснюється за допомогою засобів електронного зв'язку шляхом надсилання повідомлень в електронній формі, на які накладено електронний підпис гаранта та/або посадової особи митного органу (якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України), або з використанням засобів інтегрованої системи електронної ідентифікації.

7. Взаємозв'язки з іншими проектами

В 2023-2024 році планується провести детальне ознайомлення з інтерфейсами взаємодії з системою (відповідно до документації DG TAXUD) і розробити механізм інтеграції з Єдиною системою керування користувачами та цифрового підпису (UUM&DS) ЄС.

2.3.2. Модернізація системи управління ризиками (CRMF)

Інтеграція національних митних систем України в Європейський простір передбачатиме уніфікацію підходів до питань ризик-менеджменту, що має дати змогу реалізувати спільні митні процеси без обмежень та затримок.

Основне завдання проекту: модернізація системи управління ризиками для реалізації європейських правил та принципів аналізу ризиків та прийняття митних рішень шляхом:

- контролю за переміщенням товарів високого ризику із використанням загальних критеріїв ризику (статті 46 та 50 Митного кодексу ЄС);

- визначення пріоритетних контрольних територій, які підлягають більш інтенсивному контролю протягом певного періоду часу;

- обміну інформацією про ризики між митними системами держав-членів ЄС;

- аналізу ризиків безпеки перед прибуттям/перед відправленням на основі інформації про вантаж, поданої трейдерами в електронному форматі перед прибуттям або відправленням товарів в/з ЄС;

Очікуваними результатами реалізації проекту є поетапні дії для досягнення більш узгодженого, ефективного та економічно ефективного управління митними ризиками ЄС на зовнішніх кордонах.

Додаток 3

Довгостроковий національний стратегічний
план цифрового розвитку, цифрових
трансформацій і цифровізації
Державної митної служби України та її
територіальних підрозділів
на основі Багаторічного стратегічного плану
електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic
plan for electronic customs, MASP-C)

ІТ-стратегія

ЗМІСТ

1	Мета документа	3
2	ІТ-стратегія	4
2.1	Неперервність надання послуг для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (як юридичним так і фізичним особам)	4
2.1.1	Трансформація митних послуг в електронну форму	4
2.2	Імплементація положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом стосовно ІТ-систем	5
2.3	Сервісно-орієнтовна архітектура (COA)	7
2.4	Централізована ІТ-система митного оформлення та система управління ризиками	7
2.5	Інтеграційна платформа митної інфраструктури	9
2.6	Використання алгоритмів машинного навчання в роботі із даними	10
2.7	Підвищення кваліфікації співробітників	10

1 Мета документа

Документ містить перелік основних цілей Стратегічного плану. Досягнення основних цілей Стратегічного плану дозволить забезпечити сталий розвиток інформаційно-комунікаційних систем, підвищити кадровий потенціал та модернізувати функціональність наявних систем і поточну ІТ-інфраструктуру протягом наступних 5 років.

Для досягнення мети Стратегічного плану Держмитслужбі необхідно сформулювати та поставити на контроль виконання наступних стратегічних цілей:

- неперервність надання послуг для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (як юридичним, так і фізичним особам);
- імплементация положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом стосовно ІТ-систем;
- сервісно-орієнтована архітектура;
- централізована ІТ-система митного оформлення та система управління ризиками;
- інтеграційна платформа митної інфраструктури;
- використання алгоритмів машинного навчання в роботі із даними;
- підвищення кваліфікації співробітників.

Стратегічний план - це необхідний інструмент для Держмитслужби в ефективному адмініструванні заходів і ресурсів, потрібних для досягнення цілей цифрової трансформації результату.

Це інструмент управління та планування, розроблений Держмитслужбою, який забезпечує ефективне та узгоджене управління ІТ-проектами, встановлюючи як стратегічну структуру, так і етапи реалізації відповідних систем.

Стратегічний план вважається необхідним інструментом для обґрунтування бюджетних запитів, зроблених Держмитслужбою, а також для забезпечення загального управління правовими, операційними (опис ділових процесів) та ІТ-технічними аспектами нових ІТ-проектів у сфері цифровізації митної служби. Будучи інструментом для досягнення цих цілей, він забезпечує більш плавний і скоординований цикл впровадження.

Найважливішим є те, що Стратегічний план має на меті забезпечити досягнення домовленостей щодо ІТ-проектів, визначених у Додатку 2, і відображених у детальному плануванні Додатку 1.

2 ІТ-стратегія

2.1 Неперервність надання послуг для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (як юридичним, так і фізичним особам)

На сьогодні значна частина послуг Держмитслужби має можливість бути наданою в електронній формі і має попит серед бізнесу, який хоче прискорити темпи виконання митних формальностей. В той же час існують паралельні процеси класичного митного оформлення в паперовій формі, які забирають достатньо часу та ресурсів як від бізнесу, так і від працівників Держмитслужби в яких, окрім того, присутній людський фактор. В таких процесах, як управління митною політикою, отримання якісного зворотнього зв'язку і вимірювання успішності тих чи інших процедур стає ускладненим і потребуватиме додаткових методів контролю. Тому важливо приділити увагу саме комплексній автоматизації митних послуг і супутніх процесів їх надання таким чином, щоб створити безперечні переваги для громадян та бізнесу, що в свою чергу зменшить використання старих паперових методів і створить сприятливі умови для отримання вичерпних даних щодо оперативного стану виконання Держмитслужбою своїх завдань.

2.1.1 Трансформація митних послуг в електронну форму

Напрями реалізації: впровадження безпаперового обміну інформацією між Держмитслужбою та її територіальними підрозділами та надання дистанційного доступу до всіх послуг, що надаються громадянам та бізнесу в Системі Держмитслужби.

Завдання, спрямовані на досягнення поставленої стратегічної цілі:

створення, впровадження та розвиток інформаційних та інформаційно-комунікаційних систем для забезпечення операційного функціонування Держмитслужби, що включає:

впровадження в Держмитслужбі та в митницях комплексної системи електронного документообігу, системи по роботі з персоналом, системи бухгалтерського обліку, фінансової звітності, обліку праці та заробітної плати, обліку грошових коштів, обліку основних засобів та нематеріальних активів, вилученого майна, технічних засобів митного контролю та митного забезпечення, контрактно-договірного та складського обліку та необхідної звітності;

автоматизацію процесів взаємодії з митними органами інших країн у сфері протидії контрабанді, порушенням митних правил, контролю митної

вартості тощо, включаючи проведення спільних скоординованих міжнародних заходів та операцій;

цифрова трансформація процесів взаємодії з органами державної влади та правоохоронними органами для прискорення процесів надання митних послуг і забезпечення їх прозорості;

розвиток інформаційної системи аналізу митної інформації та митної статистики, інтерфейсу доступу до знеособленої інформації для статистичних цілей та інформації щодо конкретних експортно-імпортних операцій;

забезпечення електронної інформаційної взаємодії діючих електронних сервісів Держмитслужби з Єдиним державним веб-порталом електронних послуг;

розширення масштабів використання сервісної моделі використання приватної хмари Системи управління державними фінансами.

Очікувані результати:

розбудова складових елементів для електронного документообігу і автоматизації операційної діяльності прискорить цифровізацію митних послуг;

реалізація ефективної політики обміну інформацією із країнами ЄС;

зменшення впливу людського фактору та унеможливлення розвитку шахрайства;

отримання Держмитслужбою великих обсягів даних про поточний стан процесів та статистичні тренди;

інтеграція митних послуг в загальнодержавні сервіси такі як Дія для спрощення ведення бізнесу (наприклад разом з отриманням дозволів в одному додатку);

розроблення та подальша реалізація плану-графіка переведення всіх адміністративних послуг, які надаються Держмитслужбою, в онлайн-режим (у тому числі інтеграція з Єдиним державним веб-порталом електронних послуг та інтегрованою системою електронної ідентифікації id.gov.ua).

2.2 Імплементация положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом стосовно ІТ-систем

Відповідність цілям та стратегіям ЄС є однією із головних цілей розвитку Держмитслужби і, як наслідок, надання Україні статусу кандидата в члени ЄС. Цей статус відкриває можливість підвищення конкурентоспроможності для вітчизняного бізнесу та розвитку багатьох галузей за рахунок спрощення доступу товарів на ринки ЄС та імпорту за привабливими умовами західної продукції та технологій. Для Держмитслужби це вдалий шанс стрімко

пришвидшити розвиток та цифрову трансформацію із використанням переваг успішних процесів в країнах Євросоюзу та успішного досвіду.

Митний кодекс Союзу (УСС), який був запроваджений в країнах Європейського Союзу (ЄС) в 2016 році, визначив ряд змін до процесів перетинання товарами кордонів ЄС та ввів низку нових концепцій по модернізації багатьох існуючих процедур. Деякі з цих змін вимагають розробки нових ІТ-систем та вдосконалення існуючих комплексів як на транс-європейському рівні, так і на національному рівні.

Серед принципів, закріплених в УСС, є:

Обов'язкове використання електронних методів обробки для обміну та зберігання інформації між:

митними органами;

митними органами та економічними операторами;

єдине застосування УСС у всіх державах-членах, включаючи використання міжнародно прийнятих моделей даних і форматів повідомлень;

прийняття робочої програми для підтримки модернізації або розвитку електронних систем і пов'язаних процесів. Це також включає встановлення перехідних періодів і регулярний перегляд цієї робочої програми;

використання неелектронних методів обробки на перехідній основі, поки електронні системи оновлюються або розвиваються.

Робоча програма УСС має три цілі:

Визначення проектів та електронних систем, спрямованих на:

гармонізований обмін інформацією на основі внутрішньо прийнятих моделей даних і форматів повідомлень;

реінжиніринг митних та пов'язаних із ними процесів для підвищення їх ефективності, результативності та уніфікованого застосування та зниження витрат на реалізацію;

доступність економічним операторам широкого спектру електронних митних послуг, щоб вони могли так само взаємодіяти з митними органами будь-якої держави-члена.

розробка широкого плану впровадження цих систем, щоб забезпечити правильне застосування УСС;

регулювання періоду, протягом якого перехідні правила повинні застосовуватися до розгортання нових або оновлених систем.

Таким чином, реалізація Стратегічного плану фактично дозволяє Держмитслужбі підготуватись до запровадження базових принципів УСС та реалізувати за відносно короткий період пакет проектів щодо приведення систем у відповідність до Європейських стандартів.

2.3 Сервісно-орієнтована архітектура (COA)

Основними припущеннями для впровадження COA на митниці є:

1. Спільна мова і стандарт в ЄС. Мета еталонної архітектури полягає в тому, щоб визначити обов'язкову структуру, яка дозволяє однозначно вирішувати питання, пов'язані з ІТ, на митній службі в ЄС з точки зору послуг, процесів і даних;

2. Поступовий підхід: COA не обов'язково застосовувати всюди одночасно, вона буде застосовуватися поступово, де потрібні значні зміни або впровадження нових ІТ-систем;

3. Не впливає на застарілі системи: не буде впливати на існуючі системи; крім того, повинна бути забезпечена стабільність існуючих інтерфейсів;

4. Перевірено архітектурною групою: парадигму обслуговування перевірено архітектурною групою. Еталонна архітектура базується на підході, орієнтованому на обслуговування. Для ІТ-проектів Стратегічного плану проводиться аналіз послуг, які необхідно впровадити, щоб запропонувати необхідну функціональність відповідно до змодельованих бізнес-процесів, як це пояснюється у відповідному розділі еталонної архітектури;

5. Створення умов для стандартизації ринку. Коли еталонна архітектура буде достатньо розроблена, її слід використовувати як орієнтир для постачальників ІТ-продуктів (у разі їх розробки не внутрішньою командою Держмитслужби) для виробництва сумісних продуктів і послуг.

2.4 Централізована ІТ-система митного оформлення та система управління ризиками

У Держмитслужбі та територіальних підрозділах утворено значну кількість різноформатних інформаційних баз даних, картотек та дрібних обчислювальних міні-центрів (серверних приміщень), що значно ускладнює систематизацію, зберігання та аналітичну обробку інформації. Як наслідок, відсутня можливість у формуванні достовірних статистичних відомостей щодо ефективності реалізації завдань, віднесених до сфер їх відповідальності, що, у свою чергу, унеможливорює як належне перспективне прогнозування, так і оперативне прийняття дієвих управлінських рішень.

Напрями реалізації: уніфікація і стандартизація автоматизованих систем шляхом створення багатфункціональної централізованої інтегрованої автоматизованої системи ЄАІС, до складу якої входять такі інформаційні підсистеми:

Єдиний державний інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»;

програмно-інформаційний комплекс «Автоматизована система митного оформлення. Центральний компонент» (далі – АСМО «Центр»);

програмно-інформаційний комплекс «Автоматизована система управління ризиками. Центральний компонент» (далі – «АСУР. Центр»);

програмно-інформаційний комплекс «Автоматизована система митного аудиту. Центральний компонент» – (далі – «Митний аудит. Центр»).

Супутні завдання, спрямовані на досягнення поставленої стратегічної цілі:

уніфікація підходів до збору, оброблення та обміну інформації всередині та поза межами Держмитслужби шляхом систематизації та мінімізації кількості довідників в автоматизованих системах (Master Data Management);

залучення до процесу модернізації інформаційних та інформаційно-комунікаційних систем фахівців функціональних підрозділів та їх керівників, які формують політику надання відповідних митних сервісів;

створення групи моніторингу та координації впровадження проектів для забезпечення швидких та всебічних узгоджень між процесами та автоматизованими системами;

створення єдиного сховища даних Держмитслужби з подальшою інтеграцією з іншими державними інформаційними ресурсами, зокрема державними реєстрами, поступове включення до приватної хмари Системи управління державними фінансами;

автоматизація бізнес-процесів в Держмитслужбі в рамках ЄАІС та супутніх автоматизованих системах, забезпечення їх централізованого моніторингу, перехід на електронний документообіг;

формування політик захисту інформації в поточних та майбутніх автоматизованих системах, в тому числі в питаннях персональних даних (GDPR);

забезпечення уніфікованого механізму інформаційної взаємодії з державними органами, органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями, суб'єктами господарювання та правоохоронними органами інших держав, у тому числі з використанням загальнодержавних інформаційно-комунікаційних систем.

Очікувані результати:

уніфікація і стандартизація компонентів автоматизованих систем Держмитслужби, яка дає можливість скоротити час на підготовку та впровадження проектів трансформації митних систем до європейських стандартів;

створення передумов для повномасштабної реалізації комплексної системи моніторингу процесів митного контролю та митного оформлення товарів та транспортних засобів;

можливість самостійного створення та заповнення будь-яких форм декларацій суб'єктами ЗЕД в загальнодоступному та безоплатному, веб-орієнтованому сервісі Держмитслужби;

мінімізація ручного введення інформації за рахунок інтеграції з зовнішніми джерелами, накопичення інформації, реалізації допоміжних сервісів для заповнення, спрощення процесів подання документів та заяв за рахунок цифровізації паперових та/або ручних процесів, автоматичного моніторингу балансу коштів суб'єктів ЗЕД;

можливості доступу суб'єктами ЗЕД до історичної інформації, звітності та відомостей;

підвищення зручності та якості сервісу для фізичних осіб та бізнесу, зменшення кількості помилок під час заповнення декларацій, забезпечення інтеграції з Єдиним порталом державних послуг «Дія» та/або застосунком «Дія»;

здійснення обміну інформацією з митними органами інших країн у сфері протидії контрабанді, порушенням митних правил, контролю митної вартості тощо;

повноцінне застосування електронної транзитної системи з наданням можливості суб'єктам господарювання використання єдиної митної декларації та єдиної гарантії для переміщення товарів в режимі транзиту;

отримання посадовими особами митних органів України попередньої інформації від митних органів інших країн, що надасть змогу аналізувати операції на предмет їх ризиковості ще до моменту прибуття товарів в Україну. Крім цього, це дозволить обґрунтовано визначати форми митного контролю, тим самим не затримуючи вантажі на кордоні здійсненням митних формальностей.

2.5 Інтеграційна платформа митної інфраструктури

Розвиток темпів та обсягів світової торгівлі вимагає від пунктів пропуску Держмитслужби певної динаміки по удосконаленню процесів митного оформлення особливо на прикордонних ділянках для збільшення пропускної спроможності та якості сервісу. Це можливо здійснити лише за умови комплексної автоматизації процесів митного оформлення на конкретній ділянці із залученням сучасних технологій інтелектуального відеоспостереження в координації із розгалуженою системою керування доступом та технічними засобами митного контролю. Таким чином, можливо

досягнути виключення ручних операцій по вводу даних та супроводження транспортних засобів і зменшити операційне навантаження на персонал митниці, що в свою чергу впливатиме на прискорення обслуговування та зменшення людського фактору. Окрім того, комплексна автоматизація кожного кроку митного процесу дозволить отримати значну кількість статистичних та оперативних даних для аналізу, що в свою чергу дасть потужний поштовх для розвитку систем ризик аналізу та постаудиту і ускладнить можливості шахрайства та порушення митного законодавства.

2.6 Використання алгоритмів машинного навчання в роботі із даними

В умовах обмеженого фінансування облаштування, реконструкції та модернізації пунктів пропуску, вкрай важливим є визначення пріоритетів у розвитку їх матеріально-технічного забезпечення, яким необхідно закріпити стандарти максимальної автоматизації здійснення митних операцій з використанням елементів штучного інтелекту.

Побудова сучасної інтеграційної платформи взаємодії автономних систем митної інфраструктури, що забезпечують виконання митних формальностей на пунктах пропуску, дозволить сформувати середовище імплементації новітніх цифрових технологій у галузі митної справи. Зокрема:

- Електронної взаємодії користувачів ІТ-ресурсів;

- Автоматизації процесів здійснення митних формальностей на базі комплексних апаратно-програмних систем;

- Застосування засобів та методів генерації даних, обміну автентичною та верифікованою інформацією між всіма суб'єктами здійснення митної справи;

- Застосування інтелектуальних систем контролю та моніторингу кількісних та якісних показників роботи інфраструктури митної справи, руху товарів під митним контролем, окремих видів діяльності у галузі митної справи;

- Аналізу митної політики;

- Агрегацію, збереження та обробку великого масиву інформації.

2.7 Підвищення кваліфікації співробітників

На поточний момент кадровий потенціал є запорукою вдалого продовження реформування Держмитслужби та реалізації поточних завдань, але для забезпечення цифрової трансформації та розвитку необхідно окремо виділити ресурси для підвищення кваліфікації саме ІТ-фахівців на всіх рівнях та у всіх структурних підрозділах Держмитслужби.

Серед основних завдань, які треба виконати для досягнення даної цілі можна виділити наступні:

- формування внутрішньої бази знань для поточних і нових інформаційно-комунікаційних систем;

- забезпечення постійного та неперервного навчання і сертифікації ІТ-фахівців;

- впровадження підходу щодо передачі знань та менторства;

- впровадження окремої системи для навчання фахівців або інтеграції із системою ВМО CLiKS.

На сьогодні в Держмитслужбі у сфері електронних комунікацій існує проблема якісного забезпечення співробітників Держмитслужби сучасними засобами комунікації та спільної роботи. Потребує модернізації та об'єднання в єдину систему засобів відеоконференцзв'язку, системи відомчого телефонного зв'язку (IP-телефонії) та під'єднання до PSTN.

Також на сьогодні відсутній бездротовий доступ до мережі Інтернет для громадян при перетині пунктів пропуску через митний кордон України, при цьому існує необхідність в отриманні електронних сервісів. Стан розбудови доступу до мережі Інтернет мобільних операторів (3G, 4G) у пунктах пропуску через митний кордон України вкрай незадовільний. Доступ за технологією Wi-Fi у пунктах пропуску кордону зовсім відсутній.

Цифрова інфраструктура, така як серверне обладнання, системи зберігання даних, телекомунікаційна інфраструктура, системи захисту інформації, в тому числі системи, які задіяні в автомобільних пунктах пропуску (далі – АПП), а саме: система відеоконтролю, система зчитування номерних знаків, система контролю та управління доступом, система зважування транспортних засобів, технічні та спеціальні засоби митного контролю, будувались без додержання принципів взаємодії обладнання та програмних засобів, що ускладнює можливість оперативного конфігурування у разі появи нових інформаційних ресурсів.

Напрями реалізації:

- розбудова інформаційних та інформаційно-комунікаційних систем пунктів пропуску;

- створення та інтеграція компонентів технічних та спеціальних засобів митного контролю АПП з АСМО «Центр»;

- забезпечення переходу на широке застосування у митних органах мобільних технологій та пристроїв, обладнання датчиками та пристроями матеріальних об'єктів та їх підключення до мережевої інфраструктури митних органів;

впровадження системи централізованого управління, моніторингу та логування подій мережевого обладнання та супутніх сервісів;

впровадження цифровізації управління інфраструктурою та ресурсним забезпеченням функціонування АППІ;

реалізація технології централізованого збору, зберігання та обробки інформації про результати митних оглядів товарів та транспортних засобів, проведених з використанням інспекційно-доглядових комплексів (засоби неруйнівного контролю - мобільні та стаціонарні рентгенівські комплекси).

Очікувані результати досягнення цілі:

зменшення часу на реалізацію митних процедур в пунктах пропуску;

підвищення рівня лояльності з боку суб'єктів митного оформлення;

спрощення вимог до персоналу Держмитслужби в пунктах пропуску;

можливість проведення онлайн-моніторингу ситуації на пунктах пропуску керівниками відповідальних підрозділів Держмитслужби за напрямками діяльності;

можливість реалізації різних сценаріїв та управління змінами;

наявність Wi-Fi-доступу для подорожуючих у пунктах пропуску через державний кордон України дасть змогу у повному обсязі використовувати електронні сервіси;

використання мережі Інтернет у якості резервних каналів Відомчої електронної комунікаційної мережі ЄАІС забезпечить надійність проведення митного оформлення та контролю.

ПРОТОКОЛ № 6

засідання Комітету з управління інформаційними технологіями
у системі управління державними фінансами

м. Київ

19 січня 2024 року

Місце: м. Київ, вул. Межигірська, 11, каб. 601, Міністерство фінансів України.

Головуючий – Марченко С. М.

Секретар – Наврата О. А.

ПРИСУТНІ: члени Комітету з управління інформаційними технологіями у системі управління державними фінансами (далі – Комітет) та запрошені (за списком).

ВІДСУТНІ: члени Комітету: Вискуб О. А., Давидюк В. С.

Головуючий відкрив засідання.

Грубіни О. Є. представив нових членів Комітету – заступника Голови Державної казначейської служби України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій та цифровізації Товстенка О. В. та в. о. директора державної установи «Відкриті публічні фінанси» Площик О. І.

Відповідно до порядку денного (додається до протоколу) члени Комітету обговорили такі питання:

Щодо першого питання порядку денного

СЛУХАЛИ:

Матюшенка **М. В.** стосовно представлення звіту за результатами діяльності робочої групи для опрацювання питання можливостей використання резервного майданчика Міністерства фінансів України та вільних ресурсів інших суб'єктів системи управління державними фінансами.

ВИРІШИЛИ:

1. Взяти до уваги доповідь **Матюшенка М. В.** та схвалити використання Державною аудиторською службою України, Державною податковою службою України та Державною службою фінансового моніторингу України ресурсів територіально віддаленого від міста Києва резервного майданчика Міністерства фінансів України (створеного за сприяння Центрального агентства з управління проектами (СРМА, Республіка Литва), в рамках проекту «Програма підтримки управління державними фінансами в Україні (EU4RFM)).

2. **Матюшенку М. В.** здійснити заходли:

- щодо побудови каналу зв'язку «останньої милі» до територіально віддаленого від міста Києва резервного майданчика Міністерства фінансів України для підключення до Національної телекомунікаційної мережі;

- щодо підключення територіально віддаленого від міста Києва резервного майданчика Міністерства фінансів України до Національної телекомунікаційної мережі;

- щодо юридичного врегулювання підключення та використання ресурсів територіально віддаленого від міста Києва резервного майданчика Міністерства фінансів України із визначенням технічних умов підключення та використання, а також встановлення відповідальності щодо доступу, збереження та захисту інформації, яка зберігається на ньому (термін 19.02.2024).

ГОЛОСУВАЛИ: «за» одноголосно

Щодо другого та третього питань порядку денного

СЛУХАЛИ:

Николайчука О. О. стосовно презентації проекту довгострокового національного стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної служби України та її територіальних підрозділів на основі Багаторічного стратегічного плану електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic plan for electronic customs, MASP-C).

ВІРШИЛИ: затвердити довгостроковий національний стратегічний план цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України та її територіальних підрозділів на основі Багаторічного стратегічного плану електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic plan for electronic customs, MASP-C).

ГОЛОСУВАЛИ: «за» одноголосно

Питання для обговорення:

Грубіни О. Є. доручив до 19.02.2024 **Товстенку О. В.** підготувати та надати Міністерству фінансів України інформацію щодо нормативного врегулювання та можливості технічної реалізації:

- переведення облікової системи Державної казначейської служби України на ведення мультивалютного обліку;

- підключення Державної казначейської служби України до міжнародної платіжної системи SWIFT.

Голова Комітету

Сергій МАРЧЕНКО

Секретар Комітету

Оксана НАВРАТА